

**UCHWAŁA NR 131/XXII/16
RADY GMINY SIEMYŚL
z dnia 29 listopada 2016 r.**

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl na lata
2016 - 2022**

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 i 1579) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 i 1583) Rada Gminy Siemyśl uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl na lata 2016 - 2022, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jacek Pliszka

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Siemyśl
na lata 2016-2022

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII.....	14
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA	20
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	20
2. DEMOGRAFIA.....	21
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	23
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	24
5. GOSPODARKA.....	25
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	27
7. EDUKACJA I KULTURA.....	28
8. OCHRONA ZDROWIA.....	32
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	36
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	38
11. POMOC SPOŁECZNA.....	41
12. SEKTOR POZARZĄDOWY.....	53
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	55
14. BEZROBOCIE.....	59
15. BEZDOMNOŚĆ.....	63
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	63
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI.....	67
18. SYTUACJA DZIECKA.....	73
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH.....	78
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	80
21. ANALIZA SWOT.....	85
22. PODSUMOWANIE.....	94
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	99
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	99
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	113
3. PROGNOZA ZMIAN.....	113
4. RAMY FINANSOWE.....	115
5. PROGRAMY.....	116
IV. UWAGI KOŃCOWE	118

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument, w którym sformułowano społeczną misję samorządu, wyznacza cele i działania, których realizacja powinna w znaczny sposób przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania problemów zidentyfikowanych w trakcie procesu tworzenia strategii. Realizacja założeń strategicznych ma szansę przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, w szczególności zaś tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Ma również doprowadzić do integracji społecznej.

Dokument został przygotowany na lata 2016-2022. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie jednak zależała od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, Policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci. Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców.

W ankiecie „Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego”, mającej na celu zbadanie opinii mieszkańców na temat wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie, wzięło udział 63 respondentów. Z kolei w ankiecie „Równość szans kobiet i mężczyzn”, badającej problem dyskryminacji ze względu na płeć, udział wzięło 84 respondentów.

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 2 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i programowych) tworzenia dokumentu.

Część analityczno-diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji gospodarczo-społecznej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy).

Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- **Demografia;**
- **Infrastruktura techniczna;**
- **Komunikacja i transport;**
- **Gospodarka;**
- **Zasoby i warunki mieszkaniowe;**
- **Edukacja i kultura;**
- **Ochrona zdrowia;**
- **Sport, rekreacja i turystyka;**
- **Bezpieczeństwo publiczne;**
- **Pomoc społeczna;**
- **Sektor pozarządowy;**
- **Bezrobocie;**
- **Bezdomność;**
- **Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;**
- **Problemy równości płci,**
- **Sytuacja dziecka;**
- **Sytuacja osób starszych;**
- **Sytuacja osób niepełnosprawnych.**

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemysł.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1518),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 169 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 224 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 645)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 239 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 157),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 546, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych w omawianym dokumencie przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt **„Unia innowacji”** ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt **„Młodzież w drodze”** służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt **„Europejska agenda cyfrowa”** zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt **„Europa efektywnie korzystająca z zasobów”** ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt **„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”** służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt **„Europejski program walki z ubóstwem”** zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe lata, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe

(odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na **modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.**

Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,

- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform **w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia**. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Zachodniopomorski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (ZRPO 2020)

Przygotowanie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 poprzedziła weryfikacja strategicznych celów rozwojowych województwa pod kątem ich zgodności z obranymi celami przez Polskę i celami Wspólnoty w Strategii Europa 2020. Podczas aktualizacji strategii rozwoju województwa oszacowano powtórnie jego zasoby, potrzeby i główne kierunki działań. Program wykorzystuje dorobek tego procesu.

Zachodniopomorski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 realizował będzie cele unijnej strategii, dążąc do zwiększenia konkurencyjności regionu,

zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu. Planowane działania w zakresie osiągnięcia celów rozwojowych województwa wpłyną na rozwój regionalnego potencjału w zakresie zasobów ludzkich i w ramach realizacji projektów infrastrukturalnych. Regionalny Program Operacyjny osiągał będzie rezultaty wskazane w Umowie Partnerstwa poprzez koncentrację tematyczną i terytorialną wsparcia na przedsięwzięciach odnoszących się do następujących osi priorytetowych: 1. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie; 2. Gospodarka niskoemisyjna; 3. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu; 4. Naturalne otoczenie człowieka; 5. Zrównoważony transport; 6. Rynek pracy; 7. Włączenie społeczne; 8. Edukacja; 9. Infrastruktura publiczna; 10. Pomoc techniczna.

Spośród ww. osi priorytetowych, zakresu polityki społecznej dotyczą następujące:

Oś priorytetowa VI – Rynek pracy

- Priorytet inwestycyjny 8v: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.
- Priorytet inwestycyjny 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.
- Priorytet inwestycyjny 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukującym pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.
- Priorytet inwestycyjny 8iv: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.
- Priorytet inwestycyjny 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się.

Oś priorytetowa VII – Włączenie społeczne

- Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.
- Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.
- Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Oś priorytetowa VIII – Edukacja

- Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia, umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.
- Priorytet inwestycyjny 10iv: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu, realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.
- Priorytet inwestycyjny 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („region konkurencyjny, stwarzający wszechstronne możliwości rozwoju, zwłaszcza osobom przedsiębiorczym, wykształconym i kreatywnym oraz małym i średnim podmiotom gospodarczym”) i misję województwa („stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego, opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”) oraz wyznaczono 6 celów strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celu strategicznego nr 6. „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu” oraz służącym jego osiągnięciu celach kierunkowych:

- 6.1 Wspieranie funkcji rodziny;
- 6.2. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej;
- 6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego;
- 6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej;
- 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej;
- 6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2015 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy Siemyśl na lata 2016-2022. W jej ramach zostały wskazane największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

We wdrażaniu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl na lata 2011-2015 nie napotkano trudności.

Osiągnięcia w realizacji strategii

- Realizowanie projektu służącego aktywizacji osób bezrobotnych współfinansowanego z funduszy zewnętrznych Unii Europejskiej.
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych i prac interwencyjnych.
- Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach oraz wypoczynku letniego, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- Utworzenie w gminie oddziałów przedszkolnych.

- Udostępnienie dla dzieci i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wycieczek.
- Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zapewnienie zaspokojenia ich potrzeb kulturowo-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć w ramach Klubu Seniora „Złota Jesień”.
- Diagnozowanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.
- Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
- Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- Opracowanie i realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych.
- Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować

Podczas wdrażania strategii nie udało się zrealizować następujących przedsięwzięć:

- Nie pozyskano wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
- Nie udzielono wsparcia lokalowego powstającym w gminie organizacjom pozarządowym, wsparcia w promowaniu ich działalności oraz udzielaniu im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej, jak również pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
- Niedostatecznie propagowano idee wolontariatu oraz nie pozyskano wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Jakie przedsięwzięcia bezwzględnie należałoby podjąć w nowym okresie programowania:

a) spośród zrealizowanych

- Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
- Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
- Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzieloną przez OPS.
- Prowadzenie działalności Klubu Integracji Społecznej.
- Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych Unii Europejskiej.
- Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
- Wsparcie osób ubogich poprzez pracę socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
- Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
- Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez zorganizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
- Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
- Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz osób bezdomnych.
- Propagowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS-u i placówek oświatowych.
- Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
- Udzielanie przez OPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej i prawnej.

- Rozszerzanie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych działających w gminie.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- Zwiększanie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.
- Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
- Działania na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.
- Zapewnienie opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
- Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Uruchomienie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
- Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokojenie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć w ramach Klubu Seniora „Złota Jesień”.
- Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em, PEFRON-em i ZAZ-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
- Rozwijanie współpracy z podmiotami wspierającymi osoby z zaburzeniami psychicznymi.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
- Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
- Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
- Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- Diagnozowanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniami.

- Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocą w rodzinie, szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
- Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocą w rodzinie w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocą w rodzinie.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodku wsparcia.
- Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocą w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocą w rodzinie.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocą w rodzinie.
- Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych, włączenie w ich realizację funkcjonariuszy policji..
- Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
- Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.
- Doksztalanie kadry pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i kursach.
- Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzanie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
- Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
- Zwiększanie dostępu mieszkańców gminy do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez sieć Internet, za pośrednictwem prasy lokalnej.
- Coroczne informowanie decydentów, w tym radnych, o występujących w gminie problemach społecznych i istniejących potrzebach społecznych.
- Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy jednostek organizacyjnych i pomocniczych gminy z placówkami służby zdrowia,

kuratorami sądowymi, organizacjami państwowymi (policja, wymiar sprawiedliwości), sektorem pozarządowym o zasięgu ponadgminnym i innymi podmiotami prowadzącymi działalności pożytku publicznego oraz z kościołem.

- Promowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

b) spośród niezrealizowanych

- Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
- Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
- Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich; podejmowanie współpracy w tym zakresie z kołobrzeskim i szczecińskim PCK.
- Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Zrealizowane programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych:

Nazwa programu: Rozszerzenie działalności Klubu Seniora.

Cel główny: otoczenie opieką i dowartościowanie seniorów gminy.

Beneficjenci: seniorzy gminy Siemysł.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Siemyśl jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim. Zajmuje powierzchnię 107 km² i jest jedną z najmniejszych jednostek terytorialnych w województwie. Gmina Siemyśl graniczy z gminami powiatu kołobrzeskiego: Rymań, Gościno, Kołobrzeg oraz z dwiema gminami z powiatu gryfickiego: Brojce i Trzebiatów. Do gminy, oprócz miejscowości Siemyśl będącej siedzibą władz gminy, należy 11 sołectw: Białokury, Byszewo, Charzyno, Kędrzyno, Morowo, Niemierze, Nieżyn, Świecie Kołobrzeskie, Trzynik i Unieradz. Gmina Siemyśl jest jedną z siedmiu gmin wchodzących w skład powiatu kołobrzeskiego.

Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży w mezoregionie Równiny Gryfickiej i Równiny Białogardzkiej, będących częścią Pobrzeża Szczecińskiego. Północna część gminy to tereny równinne, im bardziej na południe, tym bardziej zaznacza się różnica w ukształtowaniu powierzchniowym. Równiny, które dominują na zdecydowanej większości obszaru gminy, przekształcają się w typ rzeźby niskopagórkowatej i falistej. W okolicy miejscowości Siemyśl wzniesienia dochodzą do 60 m n.p.m. Przez gminę przepływają rzeki: Dębosznica – od strony zachodniej i Błotnica w części wschodniej. Lokalny krajobraz uzupełniają jeziora, z których największe to jezioro Kamienica (Kamica) – zajmuje powierzchnię ok. 66 ha. Warunki przyrodnicze w gminie sprzyjają rozwojowi sportów wodnych oraz wędkarstwa.

Wiejska gmina Siemyśl, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, Stowarzyszeniu Lokalnej Grupy Działania „Siła w Grupie” oraz Lokalnej Organizacji Turystycznej Regionu Kołobrzeg.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Siemyśl pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat walorów gminy oraz czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę, najczęściej wymieniali korzystne położenie geograficzne gminy – w nieznaczonej odległości od Kołobrzegu i Morza Bałtyckiego. Atuty wynikające z położenia geograficznego to również niezaprzeczalne walory przyrodnicze tego regionu, takie jak jeziora, lasy, piękno okolicznego krajobrazu,

które w połączeniu z czystym środowiskiem, ciszą, spokojem i bezpieczeństwem mogą stanowić o dużej atrakcyjności turystycznej tego terenu. Respondenci docenili rozwiniętą infrastrukturę gminną (sieć wodociągową i kanalizacyjną), istniejące ścieżki rowerowe i trasy nordic walking oraz funkcjonujące w gminie placówki edukacyjne. Wśród atutów wymieniono także korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa, istniejące tereny inwestycyjne oraz działalność miejscowego ZHP, promującą gminę Siemyśl w całym powiecie. Niektórzy ankietowani wspomnieli również o dobrych połączeniach komunikacyjnych oraz funkcjonującym w gminie Klubie Seniora.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wskazywano na brak miejsc pracy i wynikający z tego znaczny poziom bezrobocia, prowadzący do ubożenia społeczeństwa. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na małą liczbę mogących dać zatrudnienie lokalnych zakładów pracy oraz ograniczone działania służące pozyskaniu inwestorów, co istotnie zmniejsza szanse na pozostanie w gminie osób młodych. Emigracja ludzi młodych jest zaś jedną z przyczyn starzenia się lokalnej społeczności.

Za równie istotną kwestię ankietowani uznali niedostateczne pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej, co w połączeniu z niewystarczającymi dochodami własnymi gminy prowadzi do zastoju inwestycyjnego. Według badanych dużym problemem jest zły stan nawierzchni drogowych oraz niedostateczna komunikacja autobusowa z okolicznymi miejscowościami. Analizując słabe strony, respondenci zwrócili także uwagę na brak wsparcia władz gminy dla inicjatyw obywatelskich oraz organizacji pozarządowych. Wspomniano również o niewystarczającym zaangażowaniu społecznym mieszkańców, a także o nasileniu się zjawisk patologicznych, szczególnie alkoholizmu.

2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2014 roku gmina Siemyśl miała 3 742 mieszkańców, w tym 1 865 kobiet, które stanowiły 49,84% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 35 osób na km². W latach 2012-2014 z roku na rok systematycznie zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży. Sukcesywnie rosła natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym, jak również liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	804	780	777
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 472	2 485	2 491
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	427	451	474
ogółem	3 703	3 716	3 742

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie, odnoszące się do gminy Siemyśl przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba urodzeń żywych	43	29	40
liczba zgonów	26	27	32
przyrost naturalny	17	2	8

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie liczba urodzeń w gminie Siemyśl ulegała wahaniom (43 w 2012 r., 29 w 2013 r., 40 w 2014 r.), a jednocześnie systematycznie wzrastała liczba zgonów (26 w 2012 r., 27 w 2013 r., 32 w 2014 r.). Określany na podstawie przytoczonych danych przyrost naturalny był w latach 2012-2014 dodatni, bowiem liczba urodzeń żywych przewyższała każdego roku liczbę zgonów.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
zameldowania spoza gminy	78	84	65
..... w tym z zagranicy	1	0	0
wymeldowania poza gminę	33	62	45
..... w tym za granicę	1	2	10
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	45	24	30
saldo migracji w ruchu zagranicznym	0	-2	-10
saldo migracji ogółem	45	22	20

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. W analizowanym okresie migracje odbywały się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. W latach 2012-2014 saldo migracji zmniejszało się z roku na rok, pomimo tego bilans migracji był korzystny (45 w 2012 r., 22 w 2013 r., 20 w 2014 r.).

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w gminie Siemyśl każą zwrócić baczną uwagę na uwidocznione w nich istotne kwestie. Dotyczą one zarówno malejącego udziału w populacji gminy dzieci i młodzieży, jak również systematycznego wzrostu liczby osób zarówno w produkcyjnej grupie wiekowej, jak i osób starszych.

Opisane wyżej tendencje uzasadniają niezbyt korzystną prognozę demograficzną dla gminy i stanowią poważne wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej. Zadania, jakie przed nimi stoją, wymagają bowiem dostosowywania usług społecznych w znacznie większym zakresie niż dotychczas do potrzeb seniorów. Należy mieć na względzie, że coraz większej grupie ludzi starszych trzeba będzie udzielać stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Siemyśl posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2014 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	119,94
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3 383
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	96,10
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2 936
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	84
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	3 400
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	31 762
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	900
sieć drogowa	

długość dróg publicznych w gminie (w km)	130,6
w tym długość dróg gminnych (w km)	70,0

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Siemyśl.

W gminie dobrze rozwinięty jest system zaopatrzenia w wodę. Około 90% ludności korzysta z ujęć wody pitnej o dobrej jakości, a w północnej części gminy znajduje się fragment podziemnego zbiornika, który zaopatruje miasto Kołobrzeg. Na terenie gminy, choć nie w pełni na całym obszarze, funkcjonuje także sieć kanalizacyjna, do której dostęp posiada ponad 78% mieszkańców.

W ramach realizowanego przez Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty projektu „Zintegrowana gospodarka wodno-ściekowa w dorzeczu Parsęty”, do którego przystąpiła też gmina Siemyśl, gospodarką ściekową na jej terenie zarządzają Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu, które odprowadzają ścieki do oczyszczalni w Korzyścienku k. Kołobrzegu. Najslabiej rozwinięta w gminie jest sieć gazowa. Z przebiegającej przez północną część gminy magistrali korzysta niewiele ponad 25% mieszkańców. Dalszych nakładów inwestycyjnych i modernizacji wymagają drogi gminne.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar kultury, sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w latach 2012-2014:

- remont świetlicy wiejskiej – Nieżyn;
- remont świetlicy wiejskiej – Świecie Kołobrzeskie;
- remont Domu Kultury – Siemyśl;
- zagospodarowanie zbiornika wodnego – Charzyno;
- zagospodarowanie zbiornika wodnego – Białokury;
- budowa oświetlenia drogowego w miejscowościach: Białokury, Byszewo, Kędrzyno, Niemierze, Charzyno, Nieżyn, Unieradz, Siemyśl, Trzynik, Świecie Kołobrzeskie.

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren gminy nie przebiegają drogi krajowe ani wojewódzkie. Najbliżej Siemyśla położone są drogi wojewódzkie: nr 102 (relacji Kołobrzeg – Trzebiatów) prowadząca przez gminę Kołobrzeg, nr 162 (relacji Kołobrzeg – Świdwin) przebiegająca przez gminę Gościno oraz droga krajowa nr 6 (relacji Szczecin – Gdańsk) w gminie Rymań. Pomimo tego sieć dróg powiatowych i gminnych zapewnia mieszkańcom dość korzystne połączenia lokalne.

Podmioty świadczące usługi komunikacyjne w gminie to: „Arriva” Sp. z o.o., PKS Sp. z o.o., „An-Jan Transport”, „Tom-Bus”.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości: Białokury, Siemyśl, Nieżyn, Charzyno. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Trzynik, Świecie Kołobrzeskie, Byszewo, Niemierze i Unieradz.

5. GOSPODARKA

Sytuacja gospodarcza regionu w istotny sposób wpływa na poziom życia jego mieszkańców. Gmina Siemyśl ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują 80,09 km², tj. 75% powierzchni gminy (z tego grunty orne obejmują 67,27 km², tj. 63% powierzchni gminy). Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		8 009
w tym:	grunty orne (w ha)	6 727
	sady (w ha)	48
	łąki i pastwiska (w ha)	1 067
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		2 003

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

W gruntach ornym dominują gleby żyzne i średnio żyzne, zaliczane do III, IV i V klasy bonitacyjnej. Duże znaczenie gospodarcze i ekologiczne mają lasy zajmujące 19% powierzchni gminy.

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2012-2014 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba podmiotów w sektorze publicznym	7	7	7
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	299	301	293
liczba podmiotów ogółem	306	308	300

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej	122	102	91

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

W latach 2012-2014 wśród podmiotów gospodarczych w gminie zdecydowanie dominowały podmioty zaliczające się do prywatnego sektora własności (299 podmiotów w 2012 r., 301 w 2013 r., 293 w 2014 r.), pośród których licznie, choć z malejącą tendencją, reprezentowana była indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców, tj. podmioty figurujące w ewidencji gminnej (122 w 2012 r., 102 w 2013 r., 91 w 2014 r.).

Podmioty gospodarcze działały głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (71), budownictwo (55), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (19), przetwórstwo przemysłowe (18) oraz transport i gospodarka magazynowa (18). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2014 roku

sekcja	liczba podmiotów
A. rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19
B. górnictwo i wydobywanie	1
C. przetwórstwo przemysłowe	18
F. budownictwo	55
G. handel hurtowy, detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	71
H. transport i gospodarka magazynowa	18
I. działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11
J. informacja i komunikacja	6
K. działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13
L. działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
M. działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17
N. działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3
O. administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
P. edukacja	8
Q. opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17
R. działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5
S i T i U pozostała działalność	29

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat mieszkań w Siemyślu, liczby izb mieszkalnych i powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2012-2014. W tabeli wyodrębniono także dane na temat mieszkań komunalnych. Gmina Siemyśl nie posiada w swoich zasobach mieszkań socjalnych.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkań w gminie ogółem	1 040	1 056	1 079
liczba izb mieszkalnych	4 413	4 497	4 606
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	89 868	91 793	95 424
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	86,41	86,93	88,44
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	24,27	24,70	25,50
liczba mieszkań komunalnych	10	10	10
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	32	32	32
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	527,80	527,80	527,80
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	52,78	52,78	52,78
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	35	35	35
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	15,08	15,08	15,08

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Siemyśl.

W analizowanym okresie ogólna liczba mieszkań w gminie systematycznie wzrastała (1 040 w 2012 r., 1 056 w 2013 r., 1 079 w 2014 r.). Zwiększała się tym samym liczba izb mieszkalnych (4 413 w 2012 r., 4 497 w 2013 r., 4 606 w 2014 r.) i łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (89 868 m² w 2012 r., 91 793 m² w 2013 r., 95 424 m² w 2014 r.). Sukcesywnie wzrastała również przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (86,41 m² w 2012 r., 86,93 m² w 2013 r., 88,44 m² w 2014 r.) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę (24,27 m² w 2012 r., 24,70 m² w 2013 r., 25,50 m² w 2014 r.).

W latach 2012-2014 liczba mieszkań komunalnych w gminie utrzymywała się na takim samym poziomie – po 10. Taka sama była także liczba izb w mieszkaniach komunalnych (po 32), łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (po 527,80 m²) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania komunalnego (po 52,78 m²)

i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę (po 15,08 m²).

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W Siemyślu tej formy wsparcia udziela Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	3	3	12
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	5 265 82	2 824 78	19 354 60

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

Liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano w gminie dodatek mieszkaniowy w latach 2012-2013 utrzymywała się na takim samym poziomie (po 3), natomiast w 2014 r. odnotowano jej znaczny wzrost, bowiem 12 rodzin skorzystało z tej formy pomocy. Wysokość kwot przeznaczonych na ten cel ulegała wahaniom (5 265 82 zł w 2012 r., 2 824 78 zł w 2013 r., 19 354 60 zł w 2014 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Nie należy przy tym zapominać, że przedszkole i szkoła należą do głównych czynników socjalizacji, odpowiedzialnych za przekazanie informacji, umiejętności i wartości, które społeczeństwo uważa za ważne dla życia społecznego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2014/2015 w gminie Siemyśl funkcjonowały 2 placówki oświatowo-wychowawcze:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Charzynie (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa),

- Zespół Szkół im. Noblistów Polskich w Siemyślu (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum).

Szczegółowe dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do ww. placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2014/2015

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego			
..... w tym oddziały przedszkolne w szkołach	2	92	3
szkoły podstawowe	2	267	48
szkoły gimnazjalne	1	89	

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

Szeroko rozumianą działalność kulturalną w gminie Siemyśl prowadzą Gminna Biblioteka Publiczna w Siemyślu, posiadająca filie w Charzynie, Trzyniku i Byszewie, a także 4 świetlice wiejskie oraz 4 sale wiejskie. Główną funkcją Gminnej Biblioteki Publicznej i jej filii jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka podejmuje również inicjatywy zmierzające do aktywizacji kulturowej mieszkańców, przygotowując konkursy literackie („Czytamy Literaturę”), konkursy recytatorskie („Ptaki, Ptaszki i Ptaszeta Polne”) oraz liczne imprezy lokalne, a także organizując wiele projektów dla najmłodszych mieszkańców gminy.

W gminie Siemyśl funkcjonuje również Dom Kultury. Budynek został w 2015 r. wyremontowany. W ramach przeprowadzonej modernizacji poprawiona została estetyka budynku oraz wyremontowane zostało jego wnętrze. W obiekcie powstała sala wielofunkcyjna dla 160 osób, kawiarnia wraz z zapleczem, a także toalety, w tym dla osób niepełnosprawnych. Poprawa warunków funkcjonowania Domu Kultury w znacznym stopniu przyczyni się do integracji społeczności lokalnej, zwiększy także możliwości w zakresie aktywizacji społeczności gminy oraz uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Placówki kultury w gminie w 2014 roku

nazwa placówki	adres
Dom Kultury w Siemyślu	ul. Szkolna 21, 78-123 Siemyśl
Gminna Biblioteka Publiczna w Siemyślu	
..... – filie: Filia nr 1 w Charzynie Filia nr 2 w Trzyniku	ul. Wojska Polskiego 11, 78-122 Charzyno Trzynik 19, 78-123 Siemyśl

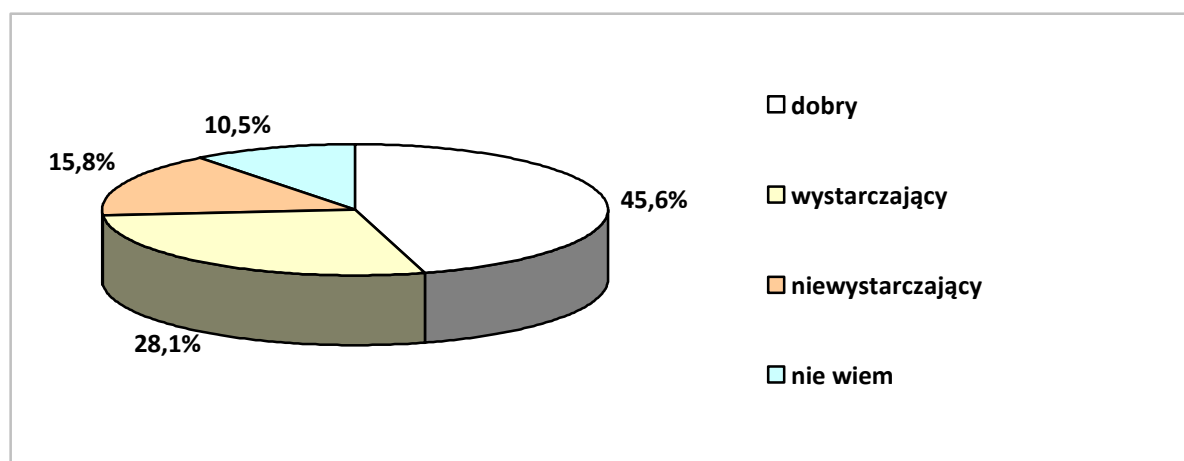
Filia nr 3 w Byszewie	Byszewo 10, 78-123 Siemyśl
Świetlica wiejska w Białokurach	Białokury, 78-123 Siemyśl
Świetlica wiejska w Niemierzu	Niemierze, 78-123 Siemyśl
Świetlica wiejska w Nieżynie	Nieżyn, 78-123 Siemyśl
Świetlica wiejska w Unieradzu	Unieradz, 78-123 Siemyśl
Sala wiejska w Kędrzynie	Kędrzyno, 78-123 Siemyśl
Sala wiejska w Świeciu Kołobrzeskim	Świecie Kołobrzeskie, 78-123 Siemyśl
Sala wiejska w Byszewie	Byszewo, 78-123 Siemyśl
Sala wiejska w Charzynie	ul. Polna 1, 78-122 Charzyno

Dane Urzędu Gminy w Siemyślu.

Świetlice i sale wiejskie przyczyniają się do integracji środowiska lokalnego, prowadzą zajęcia zorganizowane dla dzieci i młodzieży, przygotowują imprezy okolicznościowe i sportowe, są także miejscem spotkań i zebrań wiejskich. W gminie organizowane są liczne, cieszące się dużą popularnością wśród mieszkańców cykliczne imprezy, m.in. gminne dożynki, festyny rodzinne, parafialne oraz sołeckie.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Siemyśl pytania pozwalające uzyskać opinie na temat dostępu do opieki przedszkolnej, oferty edukacyjnej, stanu bazy dydaktycznej i infrastruktury placówek oświatowo-wychowawczych, oferty kulturalnej w gminie oraz deficytów w zakresie placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o opiekę przedszkolną.

Wykres 1. Jaki jest dostęp do opieki przedszkolnej w gminie?

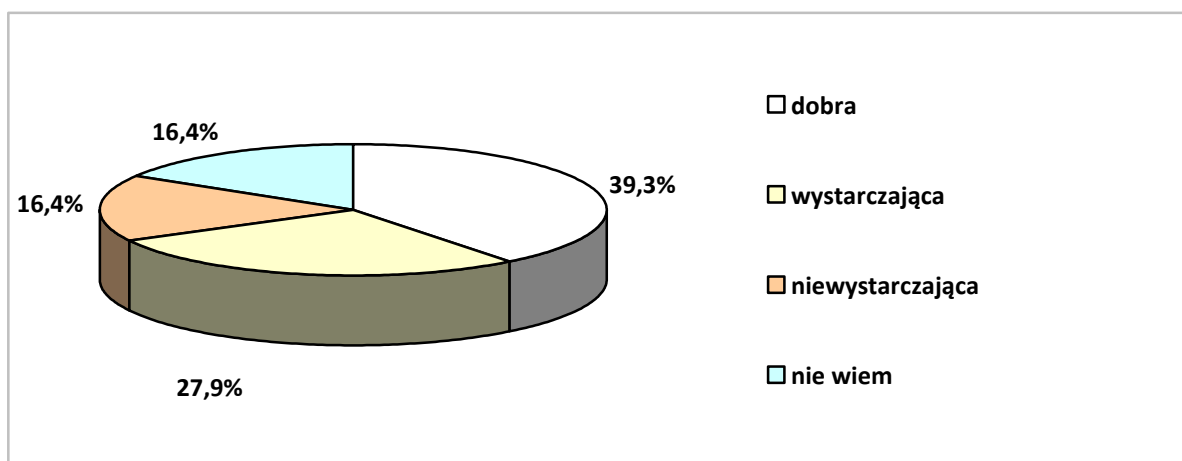
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów pozytywnie oceniła dostęp do opieki przedszkolnej w gminie. Za dobry uznało go 45,6% ankietowanych, a kolejne 28,1% stwierdziło, że jest on

wystarczający. Niespełna 16% badanych określiło dostęp do przedszkoli jako niewystarczający. Zdania w tej sprawie nie miało 10,5% respondentów.

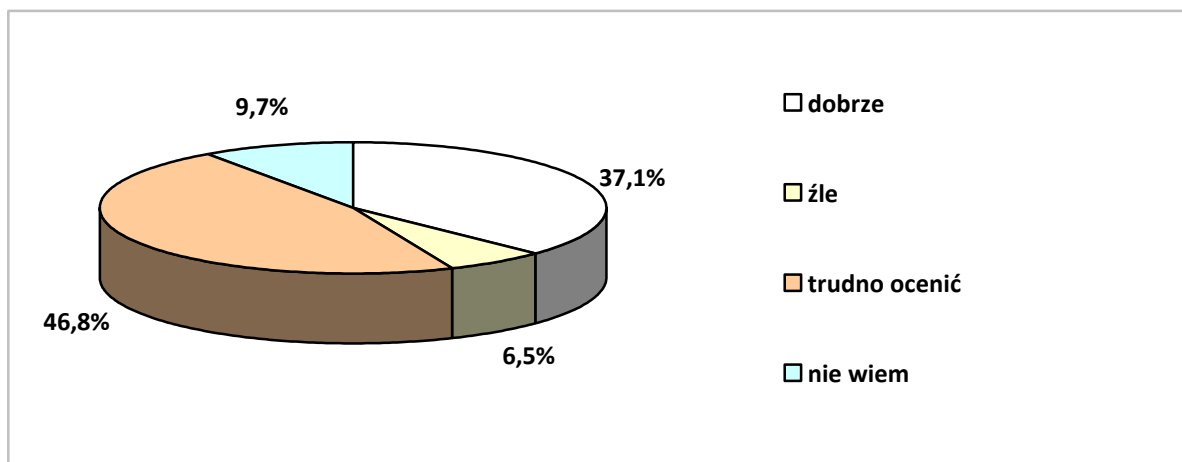
Kolejne wykresy ilustrują rozkład odpowiedzi na pytania dotyczące oferty edukacyjnej placówek oświatowych w gminie oraz stanu bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół w gminie.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana oferta edukacyjna szkół w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia stan bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie 40% ankietowanych uznało ofertę edukacyjną szkół w gminie za dobrą. Z kolei 27,9% respondentów oceniło ją jako wystarczającą. Jednocześnie 16,4% badanych stwierdziło, że oferta edukacyjna placówek oświatowych w gminie jest niewystarczająca. Taki sam odsetek uczestników badania nie wyraził opinii w tej sprawie.

Najwięcej respondentów (46,8%) nie było w stanie ocenić stanu bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół gminnych. Jednak według 37,1% ankietowanych są one na dobrym

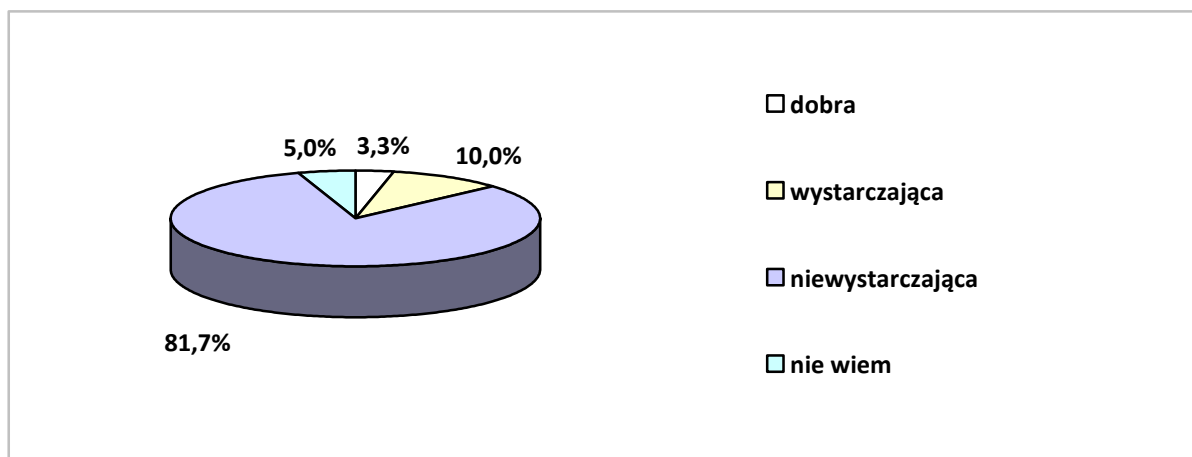
poziomie. Tylko 6,5% pytaných oceniło je negatywnie, natomiast zdania w tej sprawie nie miało 9,7% badanych.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o placówki lub formy zajęć, których w gminie brakuje, uczestnicy badania wskazywali świetlice środowiskowe, kółka zainteresowań (np. muzyczne, teatralne) oraz lokal dla ZHP. Badani postulowali także zatrudnienie profesjonalnych instruktorów do istniejących już świetlic.

Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego (81,7%) uznała ofertę kulturalną w gminie za niewystarczającą. Jako dobrą lub wystarczającą określiło ją w sumie 13,3% badanych. Zdania w tej sprawie nie miało 5% respondentów.

Rozkład odpowiedzi na temat oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana oferta kulturalna w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wskazując placówki kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, ankietowani wymieniali: kino, kluby dla dzieci i młodzieży, Dom Kultury, świetlice wiejskie, teatr.

8. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Mieszkańcy gminy Siemyśl mają zapewnioną opiekę zdrowotną w dwóch Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej, natomiast opiekę stomatologiczną w prywatnym gabinecie lekarskim. Dane na temat zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 r.

typ placówki	liczba placówek
liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	2
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	2
liczba prywatnych praktyk lekarskich	1
liczba aptek i punktów aptecznych	1

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2014 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siemyślu działającego przy ul. Kołobrzeskiej 12/1.

Tabela 14. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2014 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
niedokrwistość	10
choroby tarczycy	4
otyłość	12
zaburzenia odżywiania	2
upośledzenie umysłowe	3
padaczka	6
dziecięce porażenie mózgowie	1
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	4
choroba nadciśnieniowa	2
alergia – dychawica oskrzelowa	46
alergia pokarmowa	21
alergia skórna	31
zniekształcenie kręgosłupa	15
choroby układu moczowego	5
wady rozwojowe układu krążenia	2

wady rozwojowe narządów płciowych	1
aberracje chromosomowe	1
inne wady rozwojowe	1

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siemysłu, ul. Kołobrzaska 12/1.

Tabela 15. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2014 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory		43
choroby tarczycy		92
cukrzyca		112
niedokrwistość		36
choroby obwodowego układu nerwowego		176
choroby układu krążenia		364
w tym	choroba nadciśnieniowa	187
	choroby naczyń mózgowych	70
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	107
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		92
przewlekłe choroby układu trawiennego		121
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		217

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siemysłu, ul. Kołobrzaska 12/1.

Pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siemysłu przy ul. Kołobrzaskiej 12/1 było w 2014 roku 412 dzieci i młodzieży oraz 1 976 dorosłych mieszkańców gminy.

W 2014 roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono alergię – dychawicę oskrzelową (46 osób), alergię skórne (31 osób) i alergię pokarmowe (21 osób), a także zniekształcenie kręgosłupa (15 osób), otyłość (12 osób) oraz niedokrwistość (10 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (364 osoby), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (217 osób), chorobami obwodowego układu nerwowego (176 osób), przewlekłymi chorobami układu trawiennego (121 osób) oraz cukrzycą (112 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 16. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2014 roku

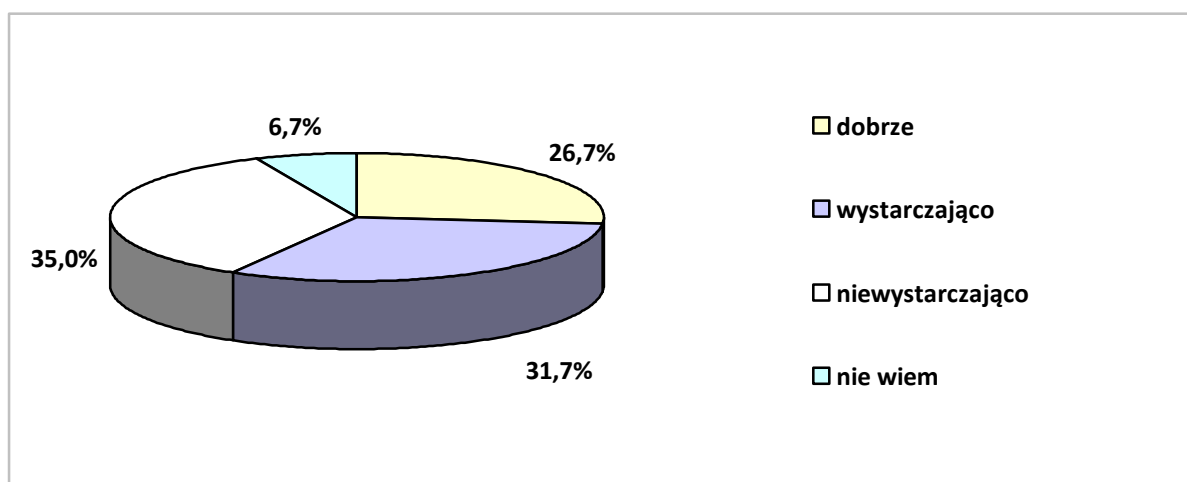
forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	114
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	60
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	151
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	146

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siemysłu, ul. Kołobrzeska 12/1.

W 2014 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Siemysłu przy ul. Kołobrzeskiej 12/1 zostało objętych 114 dzieci do lat 3. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 60 dzieci. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 151 dzieci i młodzieży, w tym 146 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Siemysł dwa pytania pozwalające uzyskać opinie na temat funkcjonowania służby zdrowia w gminie oraz o deficyty w tym zakresie. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o funkcjonowanie służby zdrowia w gminie.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonowanie służby zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największa grupa respondentów (35%) stwierdziła, że funkcjonowanie placówek służby zdrowia w gminie jest niewystarczające. Z kolei 31,7% pytanych uznało je za wystarczające, a 26,7% za dobre. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 6,7% badanych.

W odpowiedzi na pytanie: „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w gminie?“, ankietowani wymieniali najczęściej: ginekologa, kardiologa, okulistę, chirurga, laryngologa, neurologa, internistę, ortopedę, geriatrę, reumatologa, psychiatrę, diabetologa i stomatologa. Wskazywano także zapotrzebowanie na psychologa dziecięcego.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na bazę służącą upowszechnianiu sportu i rekreacji w gminie Siemyśl składa się 9 obiektów: boisko wielofunkcyjne „Moje Boisko-Orlik 2012” w Siemyślu, boiska sportowe w Siemyślu, Charzynie i Świeciu Kołobrzeskim, hala sportowa przy Zespole Szkół w Siemyślu, place zabaw w Siemyślu, Kędrzynie i Charzynie oraz Łowisko „Alicja” w Nieżynie.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe. Należą do nich: Klub Sportowy „Jantar”, Klub Sportowy „Taekwondo” oraz Uczniowski Klub Jeździecki „Capri”. Do form promowania sportu na terenie gminy zaliczają się także organizowane cyklicznie imprezy i turnieje: Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Siemyśl, Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze, Turniej Piłki Siatkowej Drużyn Strażackich Gminy Siemyśl, Międzysołecki Turniej Szachowy, zawody wędkarskie. Miłośnicy sportów rowerowych mają do dyspozycji ścieżki rowerowe na terenie gminy.

Walory przyrodniczo-krajoznawcze gminy, czystość i dobry stan naturalnego środowiska są warunkami umożliwiającymi rozwój turystyki. Obszar gminy, położonej na Równinie Gryfickiej, charakteryzuje się typowo rolniczym krajobrazem i znacznym stopniem zalesienia. Na terenie gminy Siemyśl znajduje się fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Leśnego, położonego w dolinie Błotnicy i wokół Jeziora Kamienica. Jest to mozaika bagnistych olsów, łągów, buczyn żyznych, kwaśnych i źródliskowych, na obrzeżach okolonych borami mieszanymi. Występuje tu co najmniej 13 gatunków roślin chronionych (w tym m.in. podrzeń żebrowiec, kukułka plamista i w ogromnych ilościach wiciokrzew pomorski) oraz ponad 20 gatunków zagrożonych na Pomorzu i rzadko spotykanych (np. złoć pochwowata, stokłosa benekena, przetacznik górski i rutewka orlikolistna). Krajobraz

urozmaicają liczne źródłiska, strumienie spływające do jezior, potężne drzewa o rozmiarach pomnikowych, torfowiska kotłowe i polany z wilgotnymi, storczykowymi łąkami.

Do najciekawszych zabytków architektonicznych gminy należą z kolei:

- neogotycki kościół pw. św. Stanisława Kostki, młyn z końca XIX wieku i dwór z 1863 r. w Siemyślu,
- neogotycki kościół pw. św. Franciszka z Asyżu i młyn z XIX wieku w Charzynie,
- dwór murowany z I poł. XIX w., park dworski i grodzisko z okresu wczesnośredniowiecznego w Kędrzynie,
- neogotycki kościół filialny pw. św. Kazimierza, dwór z końca XIX w. i grodzisko z okresu wczesnośredniowiecznego w Trzynieku,
- kościół filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z XIV w. w Niemierzu,
- neogotycki kościół pw. św. Jana Chrzciciela i dawna kaplica ewangelicka (obecnie karczma z końca XIX w.) w Nieżynie,
- romański kościół pw. św. Michała Archanioła, murowany z kamieni polnych w XIII w., wieża z XV w. w Unieradzu,
- zabytkowy dwór murowany z końca XIX w., czworak oraz park dworski z początku XX w. we Wszemierzycach,
- zabytkowy park dworski w Białokurach,
- grodzisko z okresu wczesnośredniowiecznego w Mączniku.

W gminie funkcjonuje sześć obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania, oferujących łącznie 46 miejsc noclegowych. Ich dane adresowe zawiera poniższa tabela.

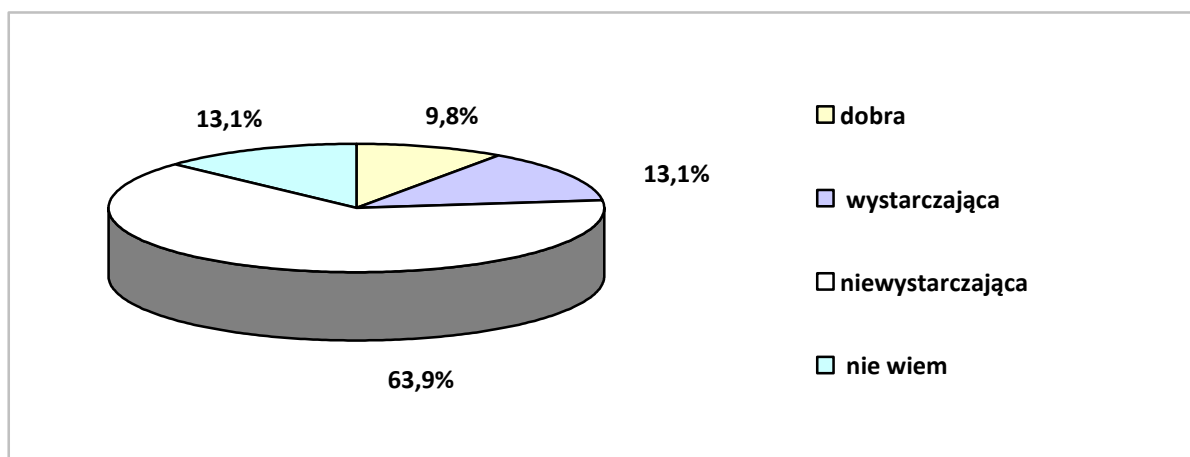
Tabela 17. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2014 r.

lp.	nazwa obiektu	adres	liczba miejsc
1.	Gospodarstwo Agroturystyczne	ul. Ogrodowa 13, 78-123 Siemyśl	7
2.	Gospodarstwo Agroturystyczne	ul. Wojska Polskiego 38, 78-122 Charzyno	5
3.	Gospodarstwo Agroturystyczne	ul. Szkolna 21, 78-122 Charzyno	8
4.	Willa Leśna	ul. Leśna 4, 78-122 Charzyno	10
5.	Gospodarstwo Agroturystyczne	Świecie Kołobrzeskie 9, 78-123 Siemyśl	6
6.	Leśniczówka Pod Czerwonym Dębem	Trzynik 35, 78-123 Siemyśl	10

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy Siemyśl o ocenę oferty sportowo-rekreacyjnej w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niespełna 10% respondentów oceniło ofertę sportowo-rekreacyjną dla mieszkańców gminy jako dobrą, a kolejne 13,1% przyznało, że jest ona wystarczająca. Natomiast jako niewystarczającą oceniło ją aż 63,9% badanych. Zdania na ten temat nie miało 13,1% respondentów. Wśród deficytów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali brak takich obiektów, jak: boiska „Orlik” i sale gimnastyczne w sołectwach, siłownie plenerowe, place zabaw, ścieżki rowerowe. Wielu ankietowanych postulowało organizowanie imprez sportowych, zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz zatrudnienie instruktorów i animatorów prowadzących zajęcia dla mieszkańców

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jednym z podstawowych warunków prawidłowego funkcjonowania zorganizowanej zbiorowości ludzkiej jest przestrzeganie reguł i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Czynnikiem naruszającym przyjęte normy i obowiązujący porządek oraz zagrażającym bezpieczeństwu danej społeczności jest przestępczość, która, choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu w 2014 na terenie gminy Siemyśl odnotowano 33 przestępstwa. Wśród popełnionych czynów karalnych dominowały kradzieże z włamaniem (7 czynów), kradzieże (6), niestosowanie się do orzeczeń sądowych (6), a także prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (5). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Kategorie przestępstw popełnionych na terenie gminy w 2014 r.

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
art. 278 kk kradzieże	6
art. 279 kk kradzieże z włamaniem	7
art. 178a kk prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego	5
art. 244 kk niestosowanie się do orzeczeń sądowych	6
art. 157 kk zwykle i lekkie uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia	1
art. 158 kk bójki i pobicia	1
art. 270 kk fałszerstwa dokumentów	2
art. 207 kk znęcanie się fizyczne lub psychiczne	2
art. 190§ 1 kk groźby karalne	1
art. 288 kk zniszczenie rzeczy	1
art. 62 ust. 1 odpowiedzialność karna za nieuprawnione posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych	1

Dane Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu.

W analizowanym okresie ustalono ogółem 23 sprawców przestępstw (w przypadku 10 przestępstw sprawcy nie zostali ustalen). Wśród nich największą grupę stanowiły osoby w wieku 21-25 lat (7 osób), 36-40 lat (3 osoby) i 56-60 lat (3 osoby). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Struktura wiekowa sprawców przestępstw popełnionych w gminie w 2014 r.

struktura wiekowa sprawcy	liczba sprawców
17-20 lat	1
21-25 lat	7
26-30 lat	2
31-35 lat	–
36-40 lat	3
41-45 lat	2
46-50 lat	2
51-55 lat	1
56-60 lat	3
60-70 lat	2

Dane Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu.

Ponadto podczas interwencji dotyczących przemocy domowej funkcjonariusze sporządzali Niebieskie Karty. W latach 2012-2014 wdrożono: 2 takie procedury w 2012 r., 4 w 2013 r. i 7 w 2014 r.

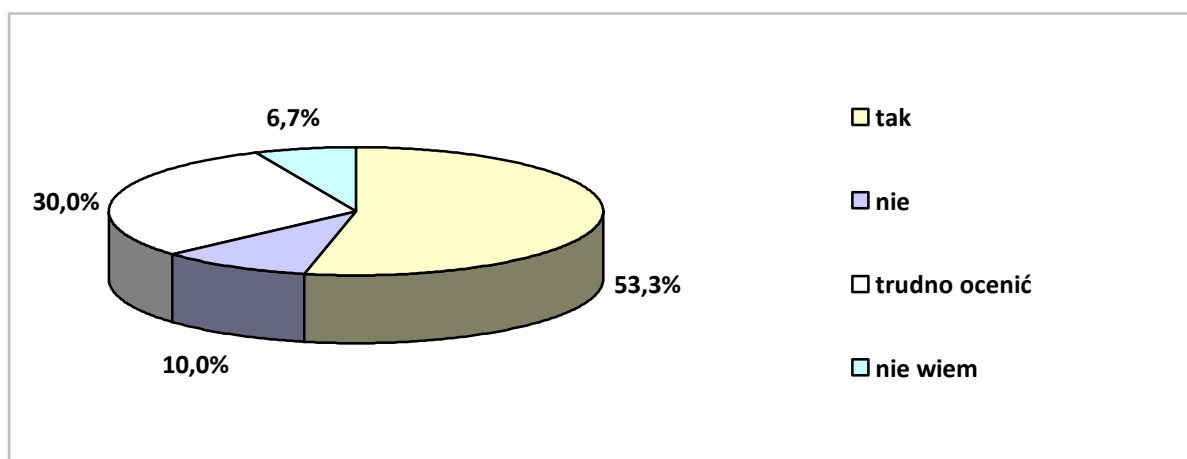

Kuratorzy I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Kołobrzegu w 2014 roku sprawowali na terenie gminy Siemysł łącznie 24 dozory wobec 22 osób dorosłych. Z kolei II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Kołobrzegu prowadził w 2014 r.

- 8 spraw opiekuńczych z nadzorem kuratora, którym objętych było łącznie 30 osób (18 dzieci i 12 dorosłych),
- sprawy karne oraz o demoralizację – wobec 9 nieletnich,
- sprawy z tytułu nałożenia obowiązku leczenia odwykowego – wobec 7 osób dorosłych.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Siemysł pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (53,3%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie. Odmianą opinię wyraziło 10% badanych. Duży odsetek uczestników badania (30%) nie był w stanie ocenić stanu rzeczy, a kolejne 6,7% respondentów nie miało zdania w tej sprawie.

W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby patroli policyjnych, przywrócenie Posterunku Policji w gminie, utworzenie Straży Gminnej i polepszenie kontaktu z dzielnicowym. Z kolei dla poprawy stanu bezpieczeństwa na drodze ankietowani najczęściej wskazywali konieczność budowy chodników, poszerzenia i uporządkowania poboczy, poprawy oświetlenia ulicznego, częstszych kontroli prędkości i zgodności jazdy z obowiązującymi przepisami, instalacji fotoradaru oraz kolejnego lustra przy skrzyżowaniu,

Postulowali także poprawę stanu nawierzchni dróg, budowę ścieżek rowerowych oraz przeprowadzenie akcji rozdawania kamizelek i innych elementów odblaskowych.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej oraz zadania określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych – realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu wykonuje ponadto zadania wynikające również z innych aktów prawnych tj.: z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy karta dużej rodziny, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Z końcem 2014 roku kadrę OPS-u stanowiło 10 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 20. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	3	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	–	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	6	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż

3 pracowników. W 2014 roku w gminie Siemyśl wskaźnik ten był spełniony, na jednego pracownika socjalnego przypadało bowiem 1 247 mieszkańców.

Tabela 21. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	2
	wyższe niekierunkowe		–	–
	średnie kierunkowe		–	1
	średnie niekierunkowe		–	–
	zawodowe i niższe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	2
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	2
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			1	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			1	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			–	

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Z końcem 2014 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik i 2 pracowników socjalnych. Wykształceniem średnim legitymował się z kolei 1 pracownik socjalny. Ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej miała jedna osoba z kadry kierowniczej, dwóch pracowników socjalnych posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego i dwóch specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Spośród osób zatrudnionych w OPS-ie w Siemyślu jedna osoba była zainteresowana podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, a jedna osoba zainteresowana była podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez OPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które

w analizowanym okresie było początkowo ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

Od października 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, które zostało ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł.

W wykonywaniu zadań OPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2012-2014.

Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

wielkość wydatków (w zł)	2012	2013	2014
ogółem	1 270 473	1 361 959	1 257 478
w tym na świadczenia pomocy społecznej	336 591	389 773	348 670
w tym na świadczenia rodzinne	933 882	972 186	908 808
na zadania własne gminy	336 591	389 773	348 670
na zadania zlecone gminie	933 882	972 186	908 808

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

W latach 2012-2014 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy ulegała wahaniom (1 270 473 zł w 2012 r., 1 361 959 zł w 2013 r., 1 257 478 zł w 2014 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na realizację świadczeń rodzinnych (933 882 zł w 2012 r., 972 186 zł w 2013 r., 908 808 zł w 2014 r.).

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków stałych, posiłku, zasiłków celowych i w naturze, zasiłków okresowych i usług opiekuńczych. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2012-2014.

Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	248	265	217
liczba rodzin	125	137	113
liczba osób w rodzinach	433	471	399
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	11,69%	12,67%	10,66%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2014 ulegała wahaniom (433 w 2012 r., 471 w 2013 r., 399 w 2014 r.). Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (11,69% w 2012 r., 12,67% w 2013 r., 10,66% w 2014 r.). Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2014 roku.

Tabela 24. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	125
17-21 lat	12
22-30 lat	17
31-40 lat	33
41-50 lat	22
51-60 lat	23
61-70 lat	14
71 lat i więcej	3

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

Tabela 25. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
pracuje	30
pracuje dorywczo	7

nie pracuje	41
studiuje	0
uczy się	0
na rencie	12
na emeryturze	11
na zasiłku dla bezrobotnych	4
bezrobotny bez prawa do zasiłku	27

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2014 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (125 osób). Znacznie mniej było beneficjentów z innych grup wiekowych, wśród których najliczniej występowały osoby w wieku 31-40 lat (33 osoby) oraz 51-60 lat (23 osoby) i 41-50 lat (22 osoby). Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2014 roku stanowiły osoby niepracujące (41 osób). Drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów były osoby pracujące (30 osób), które mimo posiadanego zatrudnienia osiągały niskie dochody. Natomiast trzecią grupę stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (27 osób).

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS w 2014 roku stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ubóstwo	24	26	1	97	95	4
sieroctwo	1	1	0	2	2	0
bezdomność	2	1	1	12	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	38	38	34	223	213	189
bezrobocie	58	65	59	215	228	219
niepełnosprawność	29	35	26	70	84	43
długotrwała lub ciężka choroba	32	36	39	87	92	92
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	18	8	4	66	27	15
..... w tym rodziny niepełne	15	6	3	43	16	11

w tym rodziny wielodzietne	4	0	0	28	0	0
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	8	6	7	24	16	22
narkomania	3	1	1	4	1	1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	2	1	8	5	4
zdarzenia losowe	0	1	0	0	3	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

W latach 2012-2014 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS-u z tego powodu ulegała zmianom (58 w 2012 r., 65 w 2013 r., 59 w 2014 r.). Drugą bardzo częstą przyczyną udzielania pomocy była potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba rodzin objętych wsparciem OPS-u z tego powodu utrzymywała się na podobnym poziomie (po 38 w latach 2012-2013 i 34 w 2014 r.). Bardzo istotnymi powodami świadczenia pomocy społecznej w gminie były: długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Liczba rodzin objętych wsparciem OPS-u z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zwiększała się z roku na rok (32 w 2012 r., 36 w 2013 r., 39 w 2014 r.), natomiast z powodu niepełnosprawności ulegała wahaniom (29 w 2012 r., 35 w 2013 r., 26 w 2014 r.).

Stosunkowo częstymi powodami przyznawania pomocy było także ubóstwo, choć w 2014 r. liczba rodzin objętych wsparciem z tego powodu drastycznie spadła (24 w 2012 r., 26 w 2013 r., 1 w 2014 r.), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (18 rodzin w 2012 r., 8 w 2013 r., 4 w 2014 r.) oraz alkoholizm (8 w 2012 r., 6 w 2013 r., 7 w 2014 r.). Znacznie rzadziej OPS udzielał pomocy z takich powodów jak: trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego (3 rodziny w 2012 r., 2 w 2013 r., 1 w 2014 r.), narkomania (3 rodziny w 2012 r., 1 w 2013 r., 1 w 2014 r.) oraz bezdomność (2 rodziny w 2012 r., 1 w 2013 r., 1 w 2014 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez OPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2012-2014

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
pieniężna	105	111	82	101	101	77	325	317	231
rzeczowa	145	157	138	67	78	68	310	349	316

praca socjalna	X	X	X	67	105	96	253	387	336
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	33	0	24	114	0	67
schronienie	0	1	1	0	1	1	0	1	1
usługi opiekuńcze	2	2	2	2	2	2	2	3	3
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	3	5	5	X	X	X	X	X	X
potwierdzenie prawa do opieki zdrowotnej na okres 90 dni	7	13	8	7	12	7	8	20	9

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

W latach 2012-2014 najważniejszą formą pomocy udzielaną mieszkańcom gminy była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. z PCPR-em, organizacjami pozarządowymi). Liczba osób w rodzinach objętych przez OPS pracą socjalną ulegała wahaniom (253 osoby w rodzinach w 2012 r., 387 w 2013 r., 336 w 2014 r.).

Bardzo ważną formę wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy stanowiła pomoc rzeczowa (310 osób w rodzinach w 2012 r., 349 w 2013 r., 316 w 2014 r.). Była ona świadczona głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku.

Kolejną istotną formą pomocy, jaką przyznano mieszkańcom, była pomoc finansowa, którą objęto 325 osób w rodzinach w 2012 r., 317 w 2013 r., 231 w 2014 r.

Wśród form wsparcia świadczonego przez OPS znalazło się także poradnictwo specjalistyczne. Z pomocy prawnej, psychologicznej i rodzinnej, udzielanej osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, skorzystało 114 osób w rodzinach w 2012 r. i 67 w 2014 r.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny. W latach 2012-2014 zawarto odpowiednio: 29, 4 i 7 takich kontraktów.

Ważną rolę w ramach udzielanej przez OPS pomocy odgrywały również usługi opiekuńcze, którymi w latach 2012-2014 objęto odpowiednio: 2, 2 i 3 osoby w rodzinach. OPS w Siemysłu udzielał także wsparcia w postaci schronienia. W rozpatrywanym okresie skorzystała z niego 1 osoba w 2013 r. i 1 w 2014 r.

Osoby, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały

całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. W analizowanym okresie OPS ponosił odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej dla 3 osób w 2012 r., 5 w 2013 r. i 5 w 2014 r. Dane na ten temat liczby skierowań do DPS-ów oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 28. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	0	1	3
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	3	5	5

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego OPS przyznawał pomoc asystenta rodziny. Z takiego wsparcia skorzystały 4 rodziny w 2012 r. i 5 w 2013 r. W 2014 r. Ośrodek Pomocy Społecznej nie zatrudniał asystenta rodziny. Szczegółowe dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Asystenci rodziny w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba asystentów rodziny	1	1	0
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	4	5	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu przyznawał ponadto mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 30. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych	925 176,70 zł	948 868,20 zł	888 585,40 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Tabela 31. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń			wartość przyznanych świadczeń (zł)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
zasiłek rodzinny	4 955	4 783	4 337	435 758	479 510	435 451
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	23	16	19	23 000	16 000	19 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	133	84	43	51 493	32 013	17 066
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	179	220	193	32 350	37 560	32 810
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–	–	–	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	191	190	149	14 700	14 780	11 680
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	309	303	281	30 900	30 300	28 100
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	639	610	543	35 030	33 780	30 670
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 118	1 113	988	89 440	89 040	79 040
zasiłek pielęgnacyjny	748	805	765	114 440	123 165	117 045
świadczenie pielęgnacyjne	100	96	63	51 861	53 920	46 400
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	39	23	33	39 000	23 000	33 000

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

W latach 2012-2014 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych wahała się, najwyższy poziom osiągając w 2013 r. (948 868,20 zł), najniższy w 2014 r. (888 585,40 zł).

Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Warto zauważyć, iż z roku na rok spadała liczba przyznanych tego typu świadczeń. Istotne formy wsparcia stanowiły również:

dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania i z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2012-2014 mieszkańcom gminy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemysłu. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	49	51	57
liczba przyznanych świadczeń	94	96	98
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	358 830	384 250	418 670

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2012-2014 OPS wypłacał mieszkańcom gminy, systematycznie wzrastała z roku na rok (358 830 zł w 2012 r., 384 250 zł w 2013 r., 418 670 zł w 2014 r.).

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia, OPS przeprowadzał w 2014 r. wiele innych inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy. W ramach realizacji gminnych programów profilaktyki w zakresie narkomanii i przeciwdziałania alkoholizmowi prowadzono następujące działania:

- udzielano porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów,
- udzielano porad rodzinnych osobom dotkniętym przemocą,
- dofinansowano 2 świetlice wiejskie – zakup materiałów do zajęć plastycznych oraz sfinansowanie nagród dla uczestników konkursów świetlicowych, tematycznie związanych z profilaktyką uzależnień,
- realizowano program „Żyjmy kolorowo bez nałogów”, skierowany do uczniów, nauczycieli i rodziców,
- zorganizowano wyjazd integracyjny rodziców i dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym,

- prowadzono cykliczne zajęcia dla rodziców, mające na celu podniesienie kompetencji wychowawczych oraz edukację w zakresie uzależnień – program „Szkoła dla Rodziców”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemysłu realizował także program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. OPS przyznawał świadczenia pieniężne w formie zasiłków celowych z przeznaczeniem na opłacenie posiłków dla dzieci uczęszczających do przedszkola i szkół w gminie oraz na zakup żywności. W analizowanym okresie wsparciem w formie posiłku oraz zakupem żywności objęto: w 2012 r. 169 osób (koszt 94 116 zł), w 2013 r. 210 osób (koszt 98 169 zł), w 2014 r. 135 osób (koszt 76 552 zł).

Ponadto OPS uczestniczył w realizacji projektu systemowego „Jesteśmy aktywni” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem działania była realizacja Priorytetu VII – Promocja Integracji Społecznej. Głównym zadaniem było zwiększenie zatrudnienia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez szkolenia zawodowe. W 2014 r. w projekcie uczestniczyło 6 osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych lub posiadały kwalifikacje, na które nie ma zapotrzebowania na rynku pracy. W ramach programu zrealizowano następujące szkolenia:

- sprzedawca z obsługą kas fiskalnych i elementami języka niemieckiego – 1 osoba,
- język niemiecki w usługach – 5 osób,
- magazynier z obsługą wózków jezdniowych z napędem silnikowym – 1 osoba.

Osoby biorące udział w projekcie miały zapewniony dostęp do doradcy zawodowego i konsultacji psychologicznych, a także uczestniczyły wraz z rodzinami w wycieczce krajowej i imprezach integracyjnych.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują w gminie Siemysł, należy Klub Seniora „Złota Jesień”. Poniżej zamieszczona karta zasobów zawiera szczegółowe informacje na temat tego podmiotu.

Klub Seniora „Złota Jesień”

ul. Szkolna 10, 78-123 Siemysł.

Podmiot prowadzący:

Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Kołobrzeska 14, 78-123 Siemysł.

Zakres oferowanych usług:

- aktywizacja społeczna i międzypokoleniowa,

- działania na rzecz poprawy zdrowia,
- zajęcia muzyczne – działalność Zespołu Śpiewaczego „Amatorki”.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

osoby starsze, samotne – 23 osoby.

Należy także zaznaczyć, że mieszkańców gminy Siemyśl obejmują również zasięgiem swego działania zlokalizowane w Kołobrzegu jednostki powiatowe: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR-u w Kołobrzegu w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 33. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	1	1	5
liczba dzieci z gminy adoptowanych	1	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	5	0	6
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	6
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	4	3	8
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	1	6
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	4	3	3
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	brak danych	brak danych	brak danych

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu.

W 2012 i w 2013 roku do adopcji zgłoszono po 1 dziecku z tereny gminy, a w 2014 r. 5 dzieci, adoptowano natomiast tylko jedno dziecko w 2012 r. W rodzinach zastępczych umieszczono w roku 2012 – 5 dzieci, a w 2014 r. – 6 dzieci.

W latach 2012-2014 w rodzinach zastępczych przebywało odpowiednio: 4, 3 i 8 dzieci, a liczba rodzin zastępczych, które obejmowały opieką dzieci z gminy, wyniosła odpowiednio: 4, 3 i 3.

W latach 2012-2013 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie umieszczono żadnego dziecka z terenu gminy, natomiast w 2014 r. umieszczono w nich 6 dzieci. W tym samym okresie w tego typu placówkach przebywało odpowiednio: 3, 1 i 6 dzieci z gminy.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kołobrzegu w roku szkolnym 2014/2015 wydała 72 opinie i 4 orzeczenia dzieciom i młodzieży z terenu gminy Siemyśl.

Bezpośrednią pomoc psychologiczną i pedagogiczną zapewniały także placówki oświatowe na terenie gminy. W ramach specjalistycznych zajęć uczniowie otrzymali następujące wsparcie: nauczanie indywidualne – 3, zajęcia rewalidacyjne – 4, opieka logopedyczna – 55, stały monitoring z uwagi na dysfunkcje w rodzinie – 15, spotkania „Szkoły dla rodziców” – 5, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – 36, zajęcia socjoterapeutyczne – 18, trudności w szkole, zajęcia motywujące do nauki, podnoszące samoocenę, współpraca w grupie, psychoedukacja, zajęcia relaksacyjne, diagnoza sytuacji rodzinnej, szkolnej i emocjonalnej – 30, zajęcia profilaktyczne, integracyjne, zajęcia z elementami pedagogiki zabawy i socjoterapii – 60, doraźne działania i rozmowy wspierające i motywujące – 250.

W 2014 roku mieszkańcy gminy Siemyśl korzystali również z oferty innych jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia kolejna tabela.

Tabela 34. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2014 r.
Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, ul. Łopuskiego 31/33, 78-100 Kołobrzeg	osoby z zaburzeniami psychicznymi – 4 osoby
Dzienny Oddział Psychiatryczny, ul. Łopuskiego 31/33, 78-100 Kołobrzeg	osoby z zaburzeniami psychicznymi – 2 osoby
Dom Terapii i Readaptacji Społecznej, Janowo 42, 05-180 Pomiechówek	osoby bezdomne – 1 osoba

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale także ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie ich zasobów.

W 2014 roku na terenie gminy Siemyśl funkcjonowało 12 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy Gminy Siemyśl

z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę wsparcia finansowego i lokalowego organizacji. Poniższa tabela przedstawia dane na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 35. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Stowarzyszenie Miłośników Działających na rzecz Miejscowości Byszewo	Byszewo 10, 78-123 Siemyśl
2.	Stowarzyszenie „Dialog na rzecz Wspierania Działań dla Dobra Mieszkańców i Gminy Siemyśl”	Nieżyn 28C, 78-123 Siemyśl
3.	Fundacja „Pro Animale” dla Zwierząt w Potrzebie	Charzyno, 78-122 Charzyno
4.	Stowarzyszenie „Koło Aktywnych Gospodyń”	Byszewo 17, 78-123 Siemyśl
5.	Klub sportowy „Jantar”	ul. Kołobrzeska 14, 78-123 Siemyśl
6.	Klub Sportowy „Taekwondo”	ul. Szkolna 18/2, 78-123 Siemyśl
7.	Ludowy Zespół Sportowy „Charzynianka”	ul. Szkolna 9, 78-122 Charzyno
8.	Uczniowski Klub Jeździecki „Capri”	Białokury 31, 78-123 Siemyśl
9.	Caritas Parafii p.w. św. Stanisława Kostki	ul. Kościelna 6, 78-123 Siemyśl
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Siemyślu	ul. Kołobrzeska 3, 78-123 Siemyśl
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Świeciu Kołobrzeskim	Świecie Kołobrzeskie 18/6, 78-123 Siemyśl
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Charzynie	ul. Szkolna 1, 78-122 Charzyno

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

W ramach realizacji Programu współpracy Gminy Siemyśl z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego w 2014 r. przekazano dotację w wysokości 40.000 zł dla Klubu Sportowego „Jantar” na wspieranie zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej poprzez:

- propagowanie uprawiania piłki nożnej na terenie gminy Siemyśl,
- opracowanie systemu szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w klubach sportowych działających na terenie gminy Siemyśl,
- organizację i uczestnictwo w rozgrywkach i zawodach sportowych.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmowała także następujące obszary:

- wspieranie działań na rzecz edukacji ekologicznej – akcja „Sprzątanie świata”,
- pomoc i współorganizację imprez kulturalnych – „Wielkanoc z Tradycją”, Powiatowy Przegląd Zespołów i Kapel Ludowych,
- wspieranie i współorganizowanie Gminnych Zawodów Sportowo-Pożarniczych,
- wspieranie i pomocy przy organizowaniu XXIII Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Ponadto udzielano dotacji dla Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddziału Okręgowego w Koszalinie na funkcjonowanie niepublicznych punktów przedszkolnych.

W 2014 roku w gminie funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego oraz 3 kościoły filialne. Dane na ich temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. św. Stanisława Kostki	ul. Kościelna 6, 78-123 Siemyśl
	– Kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela	Nieżyn, 78-123 Siemyśl
	– Kościół filialny pw. św. Kazimierza i św. Anny	Trzynik, 78-123 Siemyśl
2.	Parafia pw. św. Franciszka z Asyżu	ul. Szkolna 4, 78-122 Charzyno
	– Kościół filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	Niemierze 18, 78-122 Charzyno

Dane Urzędu Gminy Siemyśl.

Przy parafii pw. św. Stanisława Kostki w Siemyślu działa parafialny zespół „Caritas”, zajmujący się rozdzielaniem darów żywnościowych.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

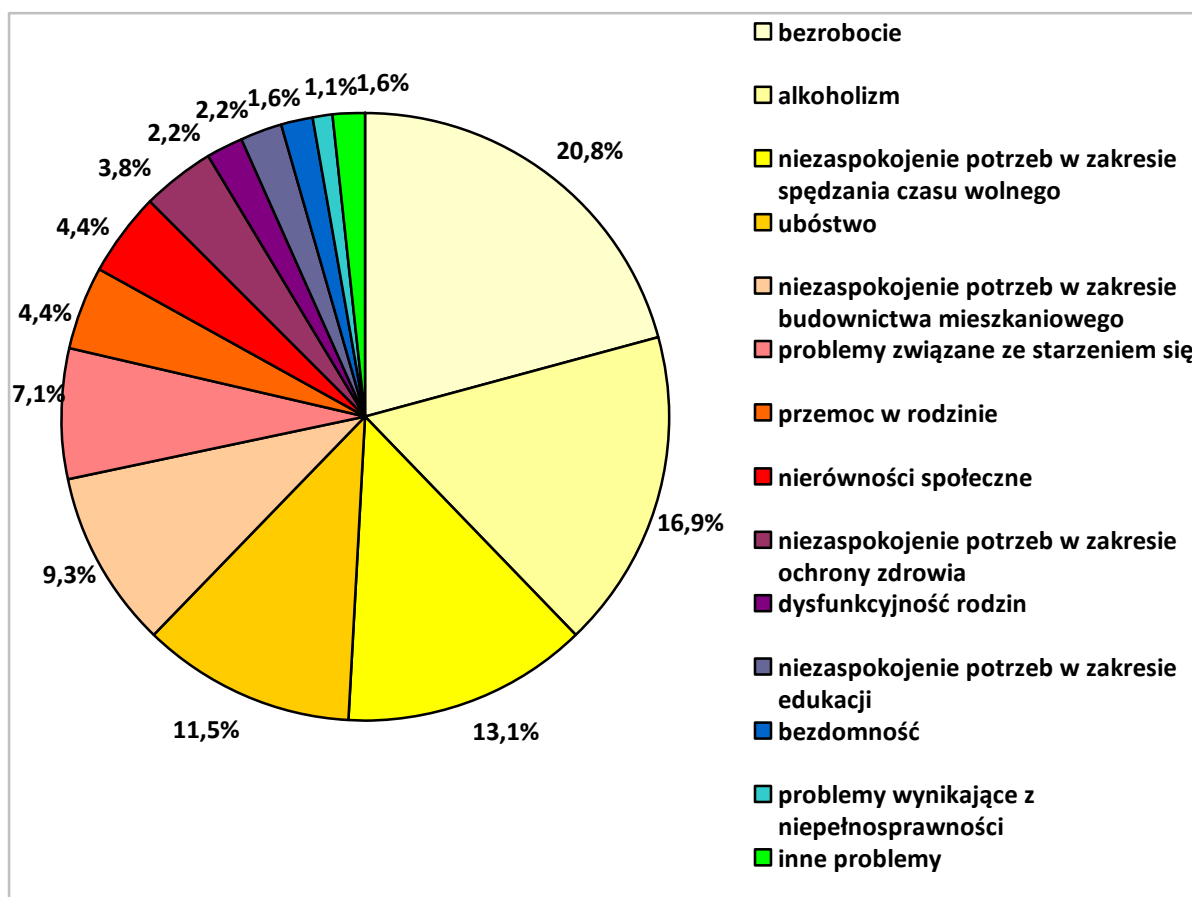
Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Siemyśl badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych,

kościół) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 63 wypełnione anonimowo ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?

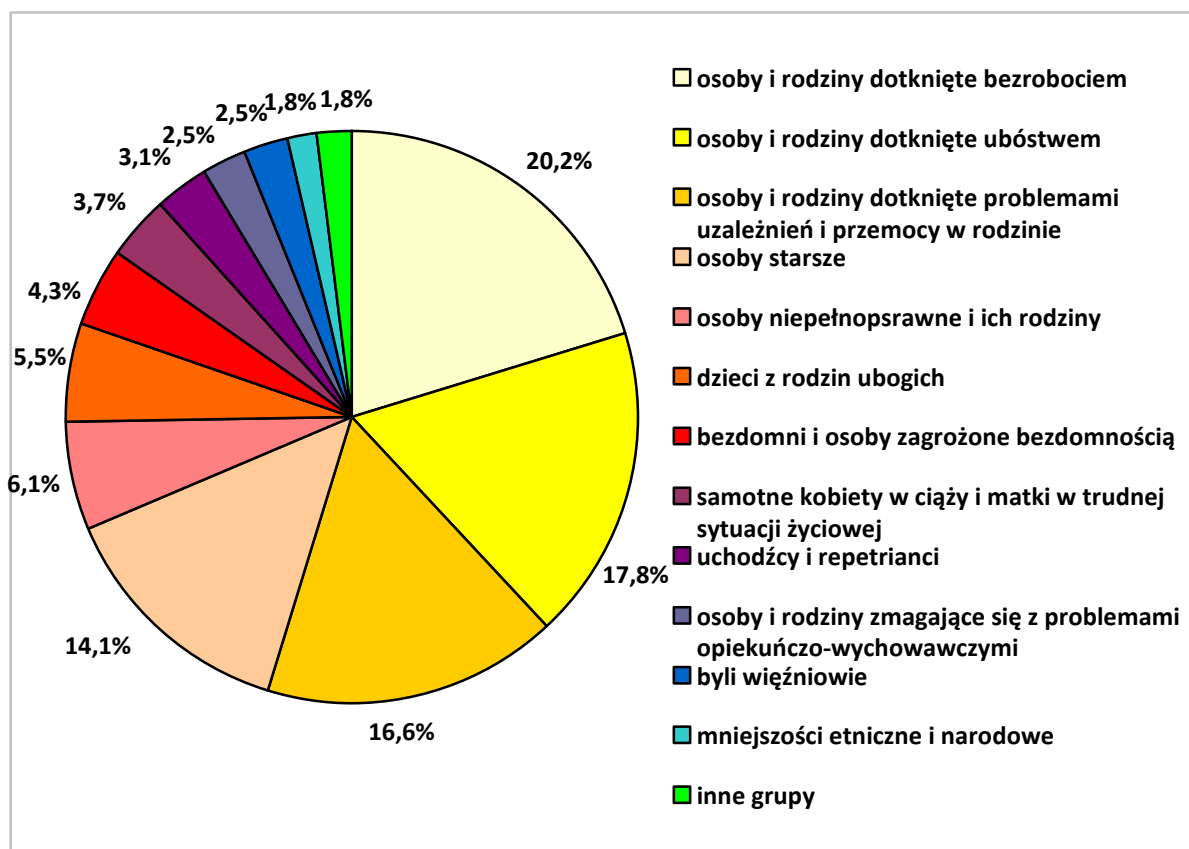
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali bezrobocie (20,8%) oraz alkoholizm (16,9%).

Duże grupy ankietowanych zwróciły uwagę na niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (13,1%) i ubóstwo (11,5%). W dalszej kolejności wymienili niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego (9,3%), problemy związane ze starzeniem się (7,1%), a także przemoc w rodzinie i nierówności społeczne (po 4,4%) oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia (3,8%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 9. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (20,2%) stwierdziło, że grupą najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny dotknięte bezrobociem.

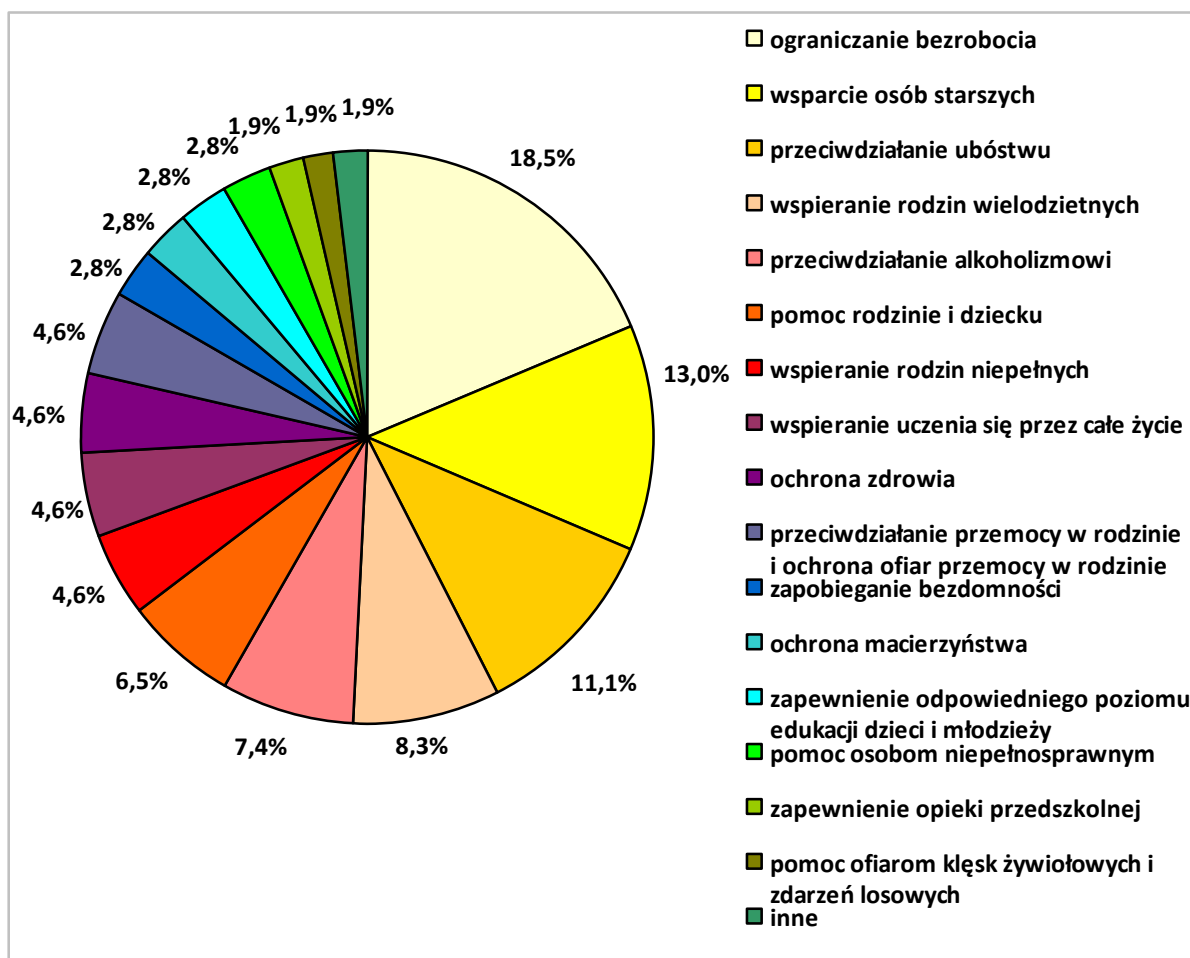
Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (17,8%), osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (16,6%) oraz osoby starsze (14,1%).

Do często wskazywanych kategorii osób i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym zaliczono również osoby niepełnosprawne i ich rodziny, dzieci z rodzin ubogich, bezdomnych i osoby zagrożone bezdomnością oraz kobiety w ciąży i samotne matki w trudnej sytuacji życiowej.

Rzadziej wskazywano uchodźców i repatriantów, osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i byłych więźniów.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. W jakim obszarze oferta pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: ograniczanie bezrobocia (18,5%), wsparcie osób starszych (13%), przeciwdziałanie ubóstwu (11,1%), wspieranie osób wielodzietnych (8,3%), przeciwdziałanie alkoholizmowi (7,4%), pomoc rodzinie i dziecku (6,5%), a także wspieranie rodzin niepełnych, wspieranie uczenia się przez całe życie, ochrona zdrowia oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie (po 4,6%).

Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani podkreślali rolę właściwie

zorganizowanej i przemysłanej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. W tym kontekście postulowano zwiększenie liczby zawieranych kontraktów socjalnych, a także powoływanie asystentów rodzin. Wskazywano na konieczność lepszego rozpoznania problemów rodzin, docierania z ofertą pomocy do wszystkich potrzebujących wsparcia i indywidualnego podchodzenia do każdego problemu. Zdaniem ankietowanych niezbędna jest właściwa ocena w kwalifikowaniu osób wymagających pomocy, a także kontrola zasadności jej przyznawania.

Według badanych konieczne jest udzielanie pomocy w postaci wsparcia materialnego, poradnictwa, jak i aktywizacji zawodowej, tworzenie miejsc pracy oraz organizowanie prac interwencyjnych.

Szczególny nacisk respondenci położyli na zwiększenie dostępu do terapeutów i specjalistów, stworzenie grup wsparcia oraz systemowe leczenie uzależnień.

Za istotne uznano również budowę mieszkań socjalnych dla osób wymagających tego rodzaju wsparcia oraz poprawę komunikacji autobusowej.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: samorząd gminny, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Policję, Związek Harcerstwa Polskiego, placówki służby zdrowia, świetlice wiejskie, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, Kościół, kuratorów sądowych, ośrodki leczenia uzależnień i grupy wsparcia, kluby sportowe, Koło Gospodyń Wiejskich oraz kancelarie prawne.

14. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu, w latach 2012-2014 liczba osób bezrobotnych w gminie ulegała wahaniom: 182 osoby na koniec 2012 roku, 197 osób na koniec roku następnego, 178 osób na koniec roku 2014. Podobnie wahał się udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W latach 2012-2013 wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba wyniosła odpowiednio: 92, 103, natomiast w roku 2014 liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się do 87, a ich udział w ogólnej liczbie osób bez pracy zmniejszył się do 48,88%. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 37. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba bezrobotnych w gminie	182	197	178
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	7,36%	7,93%	7,15%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	92	103	87
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	50,55%	52,28%	48,88%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2012-2014 w powiecie kołobrzeskim, województwie zachodniopomorskim i w kraju.

Tabela 38. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
stopa bezrobocia w powiecie kołobrzeskim	11,9%	13,1%	11,5%
stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	18,2%	18,0%	15,6%
stopa bezrobocia w kraju	13,4%	13,4%	11,5%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2012-2014 powiat kołobrzeski charakteryzował się niższą, w stosunku do województwa zachodniopomorskiego, stopą bezrobocia. W latach 2012-2013 stopa bezrobocia w powiecie była również niższa niż w skali całego kraju, natomiast w 2014 r. stopa bezrobocia w powiecie utrzymywała się na takim samym poziomie jak krajowa. W analizowanym okresie skala bezrobocia w powiecie ulegała wahaniom, natomiast w województwie zmniejszała się z roku na rok.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	47	27	57,45
25-34 lata	54	27	50,00
35-44 lata	23	12	52,17
45-54 lata	34	14	41,18
55-59 lat	15	7	46,67
60 lat i więcej	5	0	0,00
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	24	10	41,67
1-3 miesiące	62	20	32,26
3-6 miesięcy	29	12	41,38
6-12 miesięcy	28	16	57,14
12-24 miesiące	36	21	58,33
powyżej 24 miesięcy	9	8	88,89
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	43	26	60,47
do 1 roku	20	13	65,00
1-5 lat	49	23	46,94
5-10 lat	16	6	37,50
10-20 lat	31	14	45,16
20-30 lat	14	4	28,57
30 lat i więcej	5	1	20,00
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	10	7	70,00
policealne i średnie zawodowe	25	13	52,00
średnie ogólnokształcące	10	6	60,00
zasadnicze zawodowe	63	24	38,10
gimnazjalne i niższe	70	37	52,86

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (54 osoby) oraz 18-24 lata (47 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (62 osoby), osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (49 osób) oraz osoby bez doświadczenia zawodowego (43 osoby), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (70 osób) lub zasadniczym zawodowym (63 osoby).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (34 osoby) i osoby w wieku 35-44 lata (23 osoby), osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy (36 osób), od 3 do 6 miesięcy (29 osób), od 6 do 12 miesięcy (28 osób), a także osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat (31 osób), osoby z niewielkim stażem pracy do 1 roku (20 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (25 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 18-24 lata (57,45%) i 35-44 lata (52,17%), osób pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 24 miesięcy (88,89%), osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (58,33%), osób ze stażem pracy do jednego roku (65%) i bez stażu pracy (60,47%) oraz osób z wykształceniem wyższym (70%) lub średnim ogólnokształcącym (60%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

Brak zatrudnienia w gminie jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Nie należy przy tym zapominać, że pozostawanie bez pracy prowadzi do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju.

Sytuacja ta wymaga szczególnej uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi niezwykle trudne zadanie w zakresie niwelowania skutków bezrobocia.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Siemyśl jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego, o czym świadczy liczba osób, którym przyznano wsparcie z powodu bezdomności w latach 2012-2014. Liczba rodzin utrzymywała się na podobnym, niewielkim poziomie: 2, 1, 1, natomiast liczba osób w rodzinach na koniec kolejnych lat wyniosła odpowiednio: 12, 1, 1.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności,

środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera kolejna tabela.

Tabela 40. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		szacunkowa liczba osób			
		w Polsce	w mieście 100-tys.	w mieście 25-tys.	w gminie 10-tys.
osoby uzależnione od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000	ok. 500	ok. 200
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000	ok. 1.000	ok. 400
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000	ok. 1.000	ok. 400
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000	1.250-1.750	ok. 500-700
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 dorosłych oraz 2/3 z tych rodzin	ok. 2 mln dorosłych i dzieci	ok. 5.300 dorosłych i dzieci	ok. 1.330 dorosłych i dzieci	ok. 530 dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Skutecznie przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką wspomnianych problemów i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych.

Na szczeblu gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Siemyśl w latach 2012-2014.

Tabela 41. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2012-2014 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków	2012	2013	2014
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	34 208,65 zł	24 533,34 zł	18 166,80 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	400,00 zł	400,00 zł	3 000,00 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	1 400,00 zł	3 500,00 zł
razem	34 608,65 zł	26 333,34 zł	24 666,80 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemyślu.

W latach 2012-2014 wysokość kwot przeznaczanych na walkę z alkoholizmem z roku na rok malała. Zwiększały się z kolei kwoty przeznaczone na przeciwdziałanie narkomanii, przy czym w 2014 roku wzrosły one znacząco w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przeznaczano środki od roku 2013. Nakłady na ten cel również istotnie zwiększyły się w 2014 r.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Siemyślu oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w latach 2012-2014 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

	2012	2013	2014
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	12	11	11
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	2	0
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	10	31	11
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	10	31	11
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	13	5	10
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA	7	5	6

wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego			
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	13	6	14
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemysłu.

W latach 2012-2014 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie utrzymywała się na podobnym poziomie (12 w 2012 r. i po 11 w latach 2013-2014). Liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz liczba pozytywnych opinii w sprawie owych zezwoleń wahała się (10 w 2012 r., 31 w 2013 r., 11 w 2014 r.). Negatywnych opinii w tej sprawie nie wydawano i nie podejmowano decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia. W analizowanym okresie prowadzono 2 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych w 2013 r.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, którymi objęto 13 osób w 2012 r., 5 w 2013 r., 10 w 2014 r. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w kolejnych latach wynosiła: 7, 5, 6.

Jeśli chodzi o przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, to członkowie GKRPA kontaktowali się z osobami dotkniętymi tym problemem. W analizowanym okresie liczba osób, z którymi spotykali się przedstawiciele GKRPA, wyniosła: 13 w 2012 r., 6 w 2013 r., 14 w 2014 r. W ramach zapobiegania przemocy w rodzinie wdrażano także procedurę Niebieskiej Karty, którą w kolejnych latach objęto odpowiednio: 7, 10 i 16 rodzin.

Ponadto prowadzono w gminie programy profilaktyczne dotyczące problemów alkoholowych, w których uczestniczyło 30 uczniów, 2 nauczycieli i 13 rodziców. Organizowano także konkursy plastyczne, muzyczne i literackie, w których wzięło udział 38 dzieci i młodzieży oraz szkolenia i warsztaty, z których skorzystało 11 osób. W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii 134 uczniów z obu placówek edukacyjnych funkcjonujących na terenie gminy uczestniczyło w uniwersalnych programach profilaktycznych.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemysłu. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 43. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

nazwa jednostki	adres	liczba osób objętych wsparciem w 2014 r.
Punkt Konsultacyjny w Siemysłu	ul. Szkolna 21, 78-123 Siemysłu	25 osób
Zespół Interdyscyplinarny w Siemysłu	ul. Kołobrzeska. 14, 78-123 Siemysłu	10 osób
Klub Anonimowych Alkoholików w Siemysłu	ul. Szkolna 21, 78-123 Siemysłu	4 osoby

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemysłu.

Działający na terenie gminy Siemysłu Punkt Konsultacyjny w 2014 r. udzielił pomocy 25 mieszkańcom gminy. Zostali oni objęci następującym wsparciem:

- osoby z problemem alkoholowym – 36 porad,
- dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym – 47 porad,
- osoby doznające przemocy w rodzinie – 16 porad,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie – 14 porad.

Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy również pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień w gminie. W latach 2012-2014 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się z alkoholizmem i narkomanią. Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia OPS-u w związku z alkoholizmem wahała się (liczba rodzin: 8 w 2012 r., 6 w 2013 r., 7 w 2014 r., liczba osób w rodzinach: 24 w 2012 r., 16 w 2013 r., 22 w 2014 r.). Liczba osób objętych pomocą z powodu narkomanii była niewielka (liczba rodzin: 3 w 2012 r. i po 1 w latach 2013-2014, liczba osób w rodzinach: 4 w 2012 r. i po 1 w latach 2013-2014). W analizowanym okresie OPS nie przyznawał wsparcia z powodu przemocy w rodzinie.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn.

Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrwałała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć i odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W rozpatrywanym okresie struktura ludności gminy pod względem płci nie ulegała zasadniczym zmianom. W latach 2012-2014 wśród ludności gminy stale około połowy stanowiły kobiety. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie ludności gminy utrzymywał się na podobnym poziomie – 49,82% w 2012 r., 49,81 % w 2013 r., 49,60% w 2014 r. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 44. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba ludności gminy ogółem	3 703	3 716	3 742
liczba kobiet	1 845	1 851	1 856
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	49,82%	49,81%	49,60%

Dane Urzędu Gminy Siemysł i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2012-2013 kobiety stanowiły ponad połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie (50,55% w 2012 r., 52,28% w 2013 r.), natomiast w 2014 r. ich odsetek zmniejszył się do 48,88%. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 45. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób bezrobotnych w gminie ogółem	182	197	178
liczba bezrobotnych kobiet	92	103	87
udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	50,55%	52,28%	48,88%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Z powyższych danych wynika, że w latach 2012-2013 w gminie Siemyśl problem bezrobocia dotyczył bardziej kobiet niż mężczyzn, ponieważ udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców gminy (50,55% w 2012 r., 52,28%, w 2013 r.) był stale wyższy niż udział kobiet w ludności gminy (49,82% w 2012 r., 49,81%, w 2013 r.). W 2014 r. sytuacja uległa zmianie i mężczyźni stanowili większość w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w gminie.

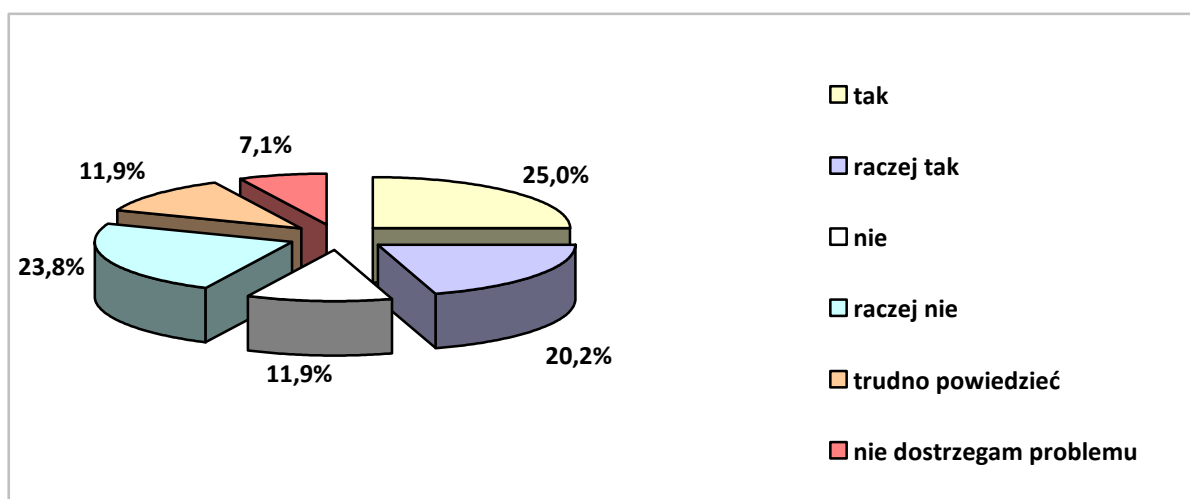
Analiza struktury bezrobocia w gminie Siemyśl pod względem płci wykazała, że kobiety stanowiły większość wśród osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym – 70%, średnim ogólnokształcącym – 60%, gimnazjalnym i niższym – 52,86%, policealnym i średnim zawodowym – 52% i jednocześnie większość wśród osób bezrobotnych w wieku 18-24 lata – 57,45%, w wieku 35-44 lata – 52,17%, w wieku 25-34 lata – 50% oraz większość wśród osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy – 88,89%, 12-24 miesiące – 58,33%, 6-12 miesięcy – 57,14%, a także wśród osób mających niewielki staż zawodowy do 1 roku – 65% lub nieposiadających żadnego doświadczenia zawodowego – 60,47%. Ten niepokojący stan rzeczy wskazuje na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. O ile analiza struktury bezrobocia pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono 84 ankiety wypełnione przez wybranych losowo mieszkańców gminy oraz pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

W pierwszym pytaniu poproszono uczestników badania o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest dużym problemem społecznym. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

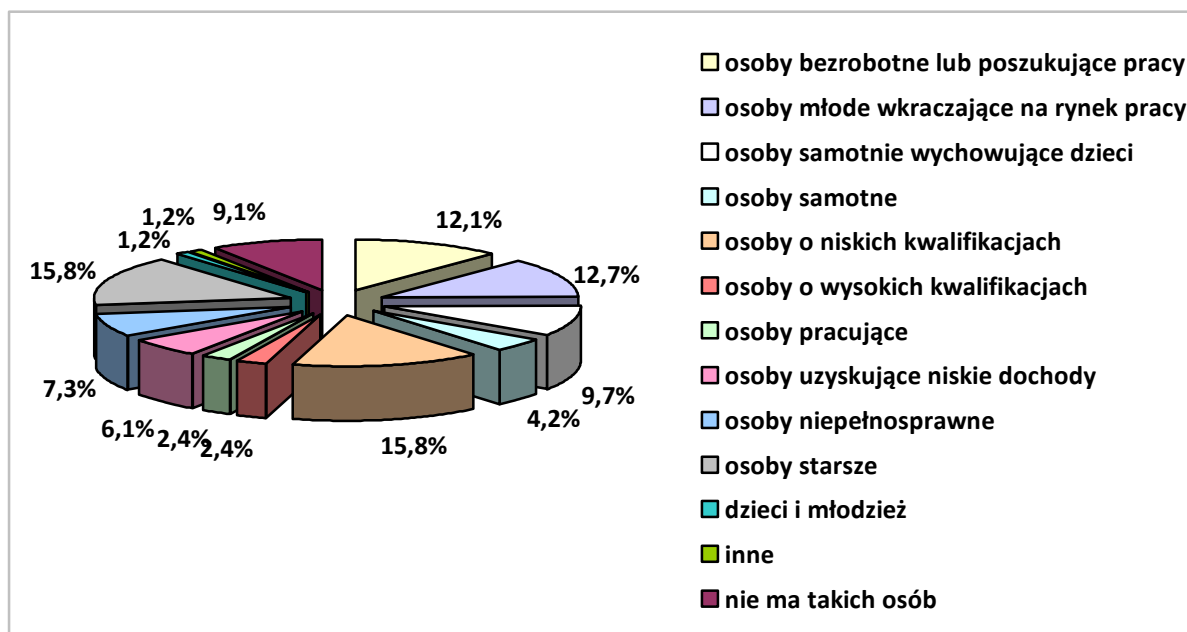
Dane z badania ankietowego.

Łącznie 45,2% ankietowanych odpowiedziało, że tak lub raczej tak. Odmiennego zdania było w sumie 35,7% respondentów. Skali problemu nie potrafiło określić 11,9% badanych, a 7,1% w ogóle nie dostrzegło tego problemu.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenie do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn. W odpowiedzi prawie 55% badanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety. Jednocześnie 22,6% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Z kolei 20,2% respondentów zupełnie nie dostrzegło problemu. Niewiele ponad 2% uczestników badania odpowiedziało, że problem ten dotyczy mężczyzn.

Odpowiadając na następane pytanie ankiety, respondenci wskazywali grupy osób najbardziej zagrożone w gminie dyskryminacją ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 12. Kto jest najbardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Najczęściej wskazywano odpowiedź, że są to osoby o niskich kwalifikacjach i osoby starsze (po 15,8%), osoby młode, wkraczające na rynek pracy (12,7%) oraz osoby bezrobotne lub poszukujące pracy (12,1%). Wymieniono również m.in. osoby samotnie wychowujące dzieci (9,7%), osoby niepełnosprawne (7,3%), osoby uzyskujące niskie dochody (6,1%) oraz osoby samotne (4,2%). Nieco ponad 9% badanych stwierdziło, że nie ma takich osób.

Kolejna kwestia dotyczyła opinii na temat ograniczenia przez płeć możliwości kariery zawodowej. Według 34,9% respondentów płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej, natomiast 65,1% badanych jest przekonane, że płeć nie ogranicza możliwości w tym zakresie.

W następnym pytaniu sondowano ankietowanych, czy znają w gminie przypadki dyskryminacji ze względu na płeć. Zdecydowana większość badanych (80,5%) stwierdziła, że nie zna takich przypadków. Odmiennego zdania było łącznie 19,5% respondentów.

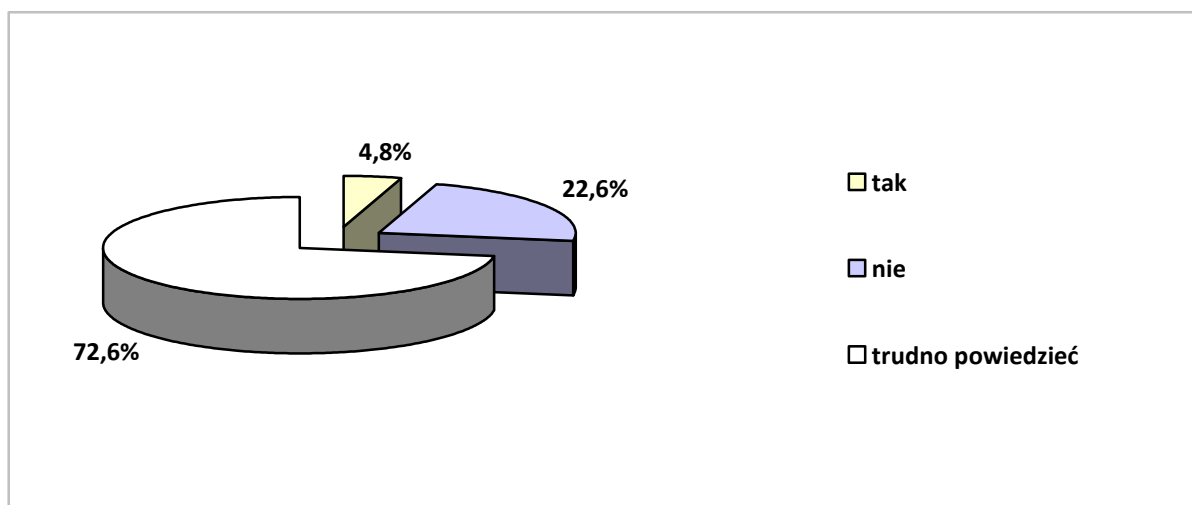
Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć. Przeważająca większość badanych (90,1%) odpowiedziała przecząco, natomiast prawie 10% respondentów zetknęło się z dyskryminacją wśród najbliższych.

Kolejne pytanie dotyczyło skali występującej w gminie dyskryminacji ze względu na płeć. Odpowiedzi na to pytanie nie było w stanie udzielić 60,7% ankietowanych, a 17,9% respondentów w ogóle nie dostrzegło problemu. Problem dostrzega, a jego skalę uważa za średnią 11,9% badanych, natomiast jako niską oceniło ją 7,1% mieszkańców, zaś jako wysoką tylko 2,4% pytanych.

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące prowadzonych w gminie działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że takie działania są trudne do określenia dla mieszkańców gminy, dlatego zdecydowana większość respondentów (72,6%) nie jest w stanie ich ocenić, zaś 22,6% uważa, że takie działania w ogóle nie są w gminie prowadzone. Tylko 4,8% zapytanych zauważyło prowadzenie takich działań. Rozkład udzielonych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w gminie koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia. Niemniej prawie połowa respondentów, łącznie 45,2% ankietowanych, odpowiedziała że kwestie istnienia nierówności płci postrzegają jako problem społeczny, nadto 34,9% respondentów uznało, że płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej.

O ile większość badanych (80,5%) stwierdziła, że nie zna takich przypadków w gminie, o tyle pozostała część ankietowanych (19,5%) stwierdziła, że zna takie przypadki, a 10%, że zetknęło się z dyskryminacją ze względu na płeć wśród najbliższych. Na dodatek skalę takiego problemu w gminie jako średnią ocenia 11,9% badanych, jako niską 7,1%,

a jako wysoką 2,4% ankietowanych. To uprawnia do sformułowania wniosku, iż należy podejmować działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży. Warto przy tym mieć na względzie, by uczytelniać takie działania, gdyż – jak pokazała analiza ankiet – większość respondentów (72,6%) nie była w stanie ich ocenić, 22,6% uważało, że takie działania w ogóle nie są w gminie prowadzone, a tylko 4,8% badanych zauważyło prowadzenie takich działań.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Siemyśl została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół im. Noblistów Polskich w Siemyślu (liczba uczniów: 327, liczba nauczycieli: 30),
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Charzynie (liczba uczniów: 84, liczba nauczycieli: 17).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że obie placówki zatrudniają pedagoga, logopedę i psychologa. Żadna ze szkół nie zatrudnia pielęgniarki i doradcy zawodowego.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów (potrzebujące dzieci – łącznie 79 – są objęte tą formą pomocy), jedna placówka zgłosiła potrzebę zwiększenia o 20 liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem wsparcia.

Obie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu, jedna ze szkół daje możliwość korzystania z sali gimnastycznej (brak wskazania w Publicznej Szkole Podstawowej w Charzynie). Ani jedna placówka nie posiada klas lub oddziałów integracyjnych. Przedstawiciele żadnej ze szkół nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia.

Ankietowane placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, sportowe, dziennikarskie, ratownicze, informatyczne). Jednocześnie w obu szkołach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (2 placówki), korekcyjno-kompensacyjne (2), logopedyczne (2), socjoterapeutyczne (2), psychoterapeutyczne (1) oraz gimnastyka korekcyjna (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 15 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do problemów uzależnień, szczególnie nadużywania alkoholu przez rodziców. Patologie związane z uzależnieniami generują często zjawisko przemocy zarówno fizycznej, jak i psychicznej.

Ankietowani zwracali także uwagę na niewydolność wychowawczą rodziców, objawiającą się brakiem umiejętności i trudnościami w radzeniu sobie z dziećmi. Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 46. Problemy występujące w środowisku przedszkolnym, szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych i gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	1	10	1

sięganie po alkohol	1	–	1
sięganie po narkotyki	–	–	2
niszczenie mienia szkolnego	2	15	–
kradzieże	1	1	1
dyskryminacja	2	4	–
udział w grupach negatywnych	–	–	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	1	3	1
autoagresja	1	–	1
ucieczki z domu	–	–	2
przestępczość ujawniona	–	–	2
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	2	1
zaniedbanie przez dom	1	5	1
przemoc w rodzinie	1	1	1
wykorzystywanie seksualne	–	–	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli m.in.: niszczenie mienia szkolnego i dyskryminację, a także sięganie przez uczniów po papierosy, zaniedbanie przez dom, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz pojedyncze przypadki sięgania po alkohol, przemocy w rodzinie, kradzieży i autoagresji.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę zdiagnozowania problemów uzależnień i przemocy w domach rodzinnych uczniów.

W opinii ankietowanych ważne jest także zbadanie umiejętności wychowawczych rodziców, określenie przyczyn zaniedbań oraz powodów niedostosowania społecznego.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich prowadzone są warsztaty profilaktyczno-edukacyjne, spotkania ze specjalistami dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy oraz eliminowania zachowań społecznie nieakceptowalnych. Organizowane są zajęcia teatralne, pogadanki oraz spotkania z przedstawicielami Policji oraz psychologami

i pedagogami. Prowadzona jest również pedagogizacja rodziców, uczniów i nauczycieli, jak również warsztaty podnoszące umiejętności wychowawcze.

Działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Według większości ankietowanych podejmowane w placówkach oświatowo-wychowawczych różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne przynoszą oczekiwane rezultaty i będą kontynuowane. Pedagodzy zauważyli jednak konieczność rozszerzenia zakresu działań o cykl warsztatów socjoterapeutycznych, poświęconych umiejętności radzenia sobie z agresją. Wskazano także na potrzebę przeprowadzenia intensywnej kampanii informacyjnej dotyczącej tzw. „dopalaczy”.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele ankietowanych placówek nie udzielili odpowiedzi na pytanie o formy współpracy między szkołą a rodzicami uczniów. Jeden z uczestników badania uznał współpracę z rodzicami uczniów za niezadowalającą, ale podkreślił konieczność wsparcia przez dom rodzinny procesu dydaktyczno-wychowawczego prowadzonego przez szkołę.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele obu badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy, kuratorów sądowych, Policję, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie oraz sołectwa.

Współpraca polega m.in. na wzajemnym wsparciu, udzielaniu pomocy socjalnej i materialnej, pomocy w sytuacjach kryzysowych, prowadzeniu konsultacji, badań, diagnoz psychologiczno-pedagogicznych, wymianie informacji, prowadzeniu zajęć terapeutycznych, jak również organizowaniu konkursów, imprez, spotkań, warsztatów, pogadanek oraz przekazywaniu materiałów z zakresu profilaktyki.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im alternatywnych form spędzania czasu wolnego rozwijających ich zainteresowania i pasje. Według pedagogów należy zwiększyć poczucie bezpieczeństwa, szacunku i akceptacji wśród dzieci i młodzieży, co może mieć pozytywny wpływ na poprawę ich sytuacji życiowej.

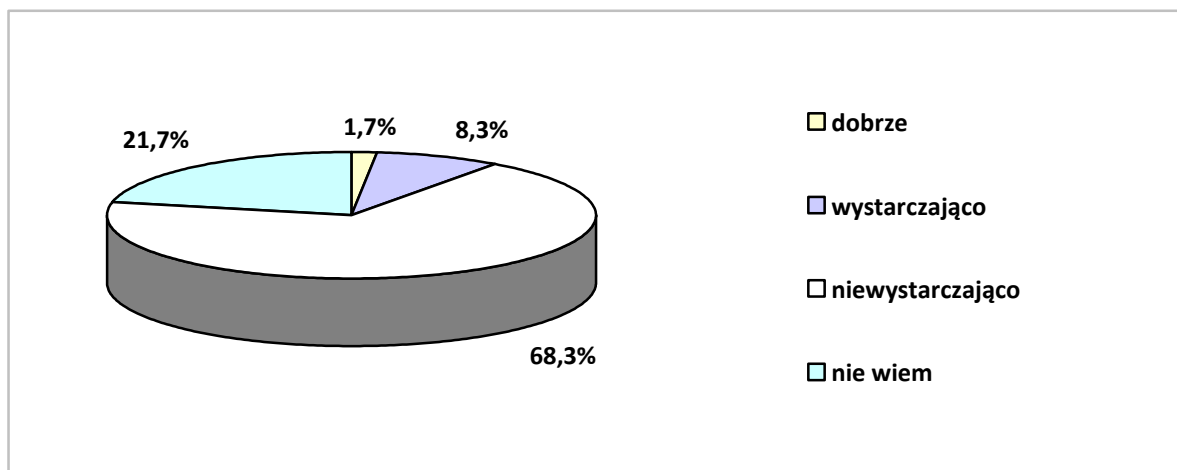
Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na konieczność kontynuacji dotychczasowych działań, realizację programów profilaktycznych, pedagogizację rodziców oraz organizowanie prelekcji dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Respondenci zwracali uwagę na potrzebę wpajania uczniom ustalonych zasad, wartości i norm społecznych.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie w opinii społeczności lokalnej

O wyrażenie swoich opinii na temat obecnej organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie poproszono przedstawicieli społeczności lokalnej, wśród których znaleźli się losowo wybrani mieszkańcy gminy oraz przedstawiciele samorządu i instytucji gminnych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie jako dobrą określiło tylko 1,7% ankietowanych mieszkańców gminy. Za wystarczającą uznało ją 8,3% respondentów. Natomiast jako niewystarczającą oceniło ją aż 68,3% badanych. Z kolei zdania w tej sprawie nie miało 21,7%.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie z niemal 6,5 miliona w 2010 roku do co najmniej 9,6 miliona w 2035 roku, co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju.

Struktura wiekowa ludności gminy Siemyśl jest w pewnym sensie potwierdzeniem tej tendencji. W ostatnich latach ma tutaj miejsce wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym kurczeniu się populacji młodszych grup wiekowych. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkańców gminy ogółem	3 703	3 716	3 742
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	427	451	474
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	11,53%	12,14%	12,67%

Dane Urzędu Gminy Siemyśl i Głównego Urzędu Statystycznego.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że systematycznie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, w latach 2012-2014 wynosił on odpowiednio: 11,53%, 12,14% i 12,67%.

Należy także mieć na uwadze ulegającą wahaniom dzietność rodzin, a z drugiej strony wydłużający się średni okres życia. Stanowi to dobitne potwierdzenie tezy o starzeniu się społeczeństwa i jest bardzo niekorzystną przesłanką, a zarazem wyzwaniem dla służb i instytucji realizujących założenia polityki społecznej. Sytuacja ta wymaga ukierunkowania działań pomocowych w większym stopniu na potrzeby ludzi starszych, aby udzielać odpowiedniego do potrzeb wsparcia – materialnego bądź rzeczowego, ale także zapewnić dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz zorganizować różnorodne formy aktywizacji ruchowej, towarzyskiej i kulturalnej.

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, należy oczekiwać, że problemy związane z wiekiem będą w kolejnych latach ulegać nasileniu. Osoby starsze są z reguły bardziej narażone na choroby. Wiąże się z tym problem występowania niepełnosprawności i uzależnienia od pomocy innych.

Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej, udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu, w 2014 roku było 14 osób w wieku 61-70 lat oraz 3 osoby w wieku 71 lat i więcej. Wśród nich było 11 emerytów. W ramach swojej działalności OPS świadczy także usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych, które pozbawione są opieki i pomocy ze strony rodziny. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu kontaktu z otoczeniem. Dane na temat tego rodzaju pomocy zawiera poniższa tabela.

Tabela 48. Usługi opiekuńcze przyznane przez OPS w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci usług opiekuńczych	2	2	2
liczba osób w rodzinach	2	3	3

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Zaspokajanie potrzeb społecznych osób starszych jest celem prowadzonego przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej Klubu Seniora „Złota Jesień”, który funkcjonuje w budynku Zespołu Szkół w Siemyślu. Zadaniem klubu jest aktywizacja społeczna i międzypokoleniowa oraz działania na rzecz poprawy zdrowia i wzmożenia aktywności społecznej osób starszych. W ramach jego działalności organizowane są cotygodniowe spotkania i cykliczne zajęcia artystyczne (zajęcia umuzykalniające – Zespół Śpiewaczy „Amatorki”), imprezy okolicznościowe, kultywujące tradycje (np. „Thusty Czwartek”, „Wielkanoc z Tradycją”, „Boże Narodzenie”), wycieczki wyjazdowe (np. do Warszawy – zwiedzanie Sejmu, miejsc związanych z historią, udział w spektaklu teatralnym), a także spotkania kawiarenkowe – dyskusje na temat organizacji i realizacji wolontariatu oraz działań samopomocowych.

Z przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania ankietowego wynika, że ponad 7% uczestników badania wskazało problemy związane ze starzeniem się wśród najbardziej uwidaczniających się w gminie, a kolejne 14,1% zaliczyło osoby starsze do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Analizując wyniki

badania, należy odnotować, iż problemy osób starszych w gminie są istotne i zauważalne przez jej mieszkańców.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2002 roku w gminie Siemyśl mieszkało ogółem 449 osób niepełnosprawnych. Było wśród nich 239 kobiet i 210 mężczyzn. W ramach ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w gminie odnotowano 312 osób niepełnosprawnych prawnie i 137 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 13%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu wynika, że w latach 2012-2014 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez OPS w latach 2012-2014.

Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin	29	35	26
liczba osób łącznie w rodzinach	70	84	43

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Należy dodać, że w 2014 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu wypłacił 149 świadczeń (na łączną kwotę 11 680 zł) w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu, dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) wydanych mieszkańcom gminy Siemyśl w latach 2012-2014.

Z danych tych wynika, iż w analizowanym okresie liczba wydanych orzeczeń wahała się (19 w 2012 r., 24 w 2013 r., 21 w 2014 r.). Podobnym tendencjom ulegała liczba orzeczeń wydanych dzieciom do lat 16 oraz liczba orzeczeń o umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności. Systematycznie wzrastała natomiast liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 50. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014.
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy do lat 16	5	6	4
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	19	24	21
..... w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	2	4	5
..... w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	12	6	8
..... w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	5	14	8

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w gminie Siemyśl mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się. Ze względu na nieprowadzenie statystyk, PCPR w Kołobrzegu nie dysponuje szczegółowymi danymi dotyczącymi pomocy przyznanej niepełnosprawnym mieszkańcom gminy Siemyśl. Z informacji przedstawionych przez PCPR wynika, że w 2014 r. dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się dla jednej osoby niepełnosprawnej.

Niepełnosprawni umysłowo mieszkańcy gminy kierowani są na pobyt dzienny do Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Kołobrzegu (w 2014 r. przebywały w nim 4 osoby chore i z zaburzeniami psychicznymi z gminy Siemyśl)

lub Dziennego Oddziału Psychiatrycznego w Kołobrzegu (pobyt zapewniono 2 osobom z zaburzeniami psychicznymi z gminy). Obie jednostki prowadzone są przez Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks”.

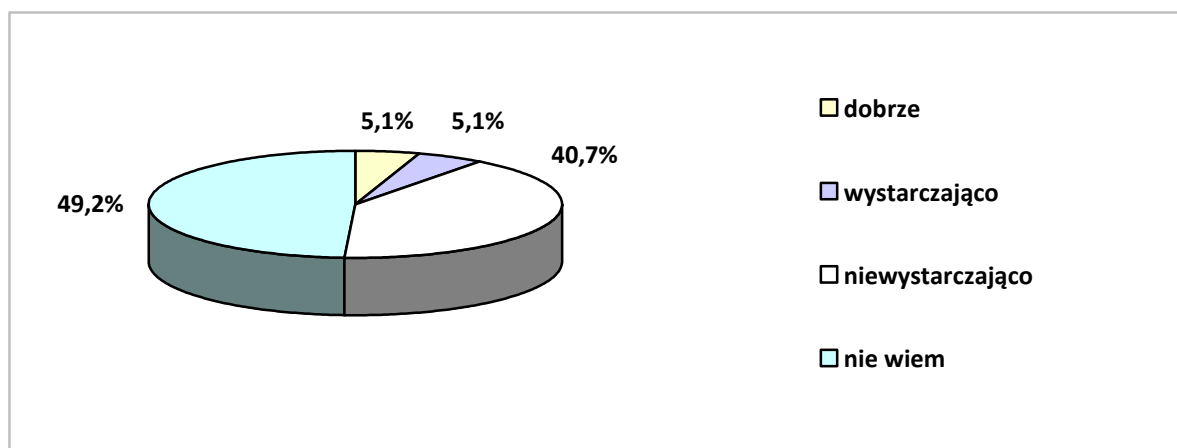
W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w lipcu 2011 r. gmina Siemyśl przekazała na rzecz Stowarzyszenia Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks” Pałacyk w Trzyniku. Dzięki pozyskaniu środków z Unii Europejskiej na „Utworzenie Centrum Integracji Społecznej dla osób niepełnosprawnych psychicznie poprzez remont i wyposażenie Pałacu w Trzyniku”, w ramach środka 4.1 „Rozwój obszarów zależnych od rybactwa”, wyremontowano i zaadaptowano na potrzeby osób niepełnosprawnych zabytkowy dworek.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zapytano mieszkańców gminy Siemyśl o bariery i problemy, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w gminie. W odpowiedzi najczęściej wskazywano bariery architektoniczne (szczególnie brak podjazdów w placówkach użyteczności publicznej), problemy z komunikacją autobusową, wykluczenie społeczne, słaby dostęp do placówek służby zdrowia i rehabilitacji, niedostateczne zainteresowanie i wsparcie oraz brak warsztatów zawodowych rozwijających umiejętności niepełnosprawnych.

Natomiast wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie, ankietowani wskazywali: poprawę dostępu do budynków użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych, zorganizowanie zajęć rehabilitacyjnych, ułatwienie dostępu do specjalistów i terapeutów, stworzenie miejsca spotkań dla osób niepełnosprawnych i integrację ze społecznością lokalną, zorganizowanie praktycznych warsztatów zawodowych, zwiększenie pomocy finansowej i wsparcia wolontariuszy przy załatwianiu spraw życia codziennego oraz tworzenie miejsc pracy.

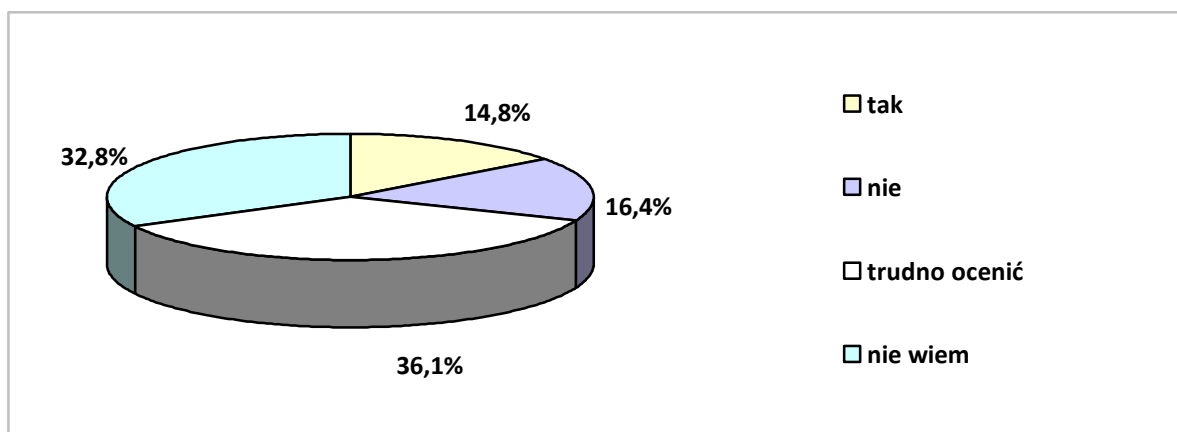
W kolejnych pytaniach uczestnicy badania ankietowego zostali poproszeni o ocenę realizowanych w gminie działań adresowanych do osób niepełnosprawnych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania na rzecz niepełnosprawnych?

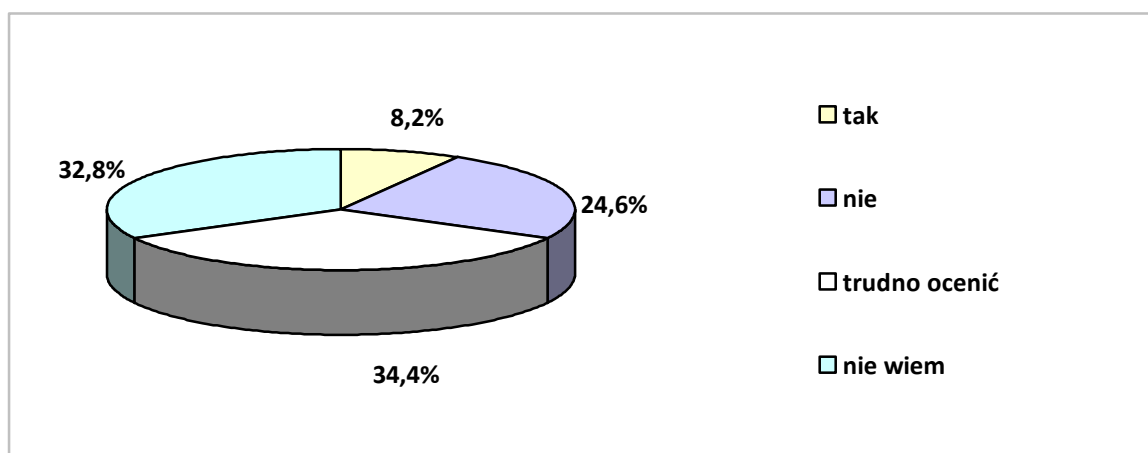
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zaledwie 5,1% ankietowanych dobrze oceniło realizowane w gminie działania na rzecz osób niepełnosprawnych, tyle samo badanych uznało te działania za wystarczające. Ponad 40% respondentów stwierdziło jednak, że są one niewystarczające. Należy przy tym zauważyć, że 49,2% pytanych nie wyraziło opinii na ten temat.

Odpowiadając na pytanie, czy gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi, 14,8% ankietowanych dopowiedziało twierdząco. Przeciwnego zdania było 16,4% respondentów. Najwięcej badanych (36,1%) uznało tę kwestię jako trudną do oceny, a kolejne 32,8% nie miało zdania w tej sprawie.

Nieco gorzej ankietowani mieszkańcy gminy ocenili dostęp do usług rehabilitacyjnych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie. Tylko 8,2% respondentów stwierdziło, że gmina ten dostęp zapewnia. Jednak 26,4% badanych odpowiedziało przecząco. Z kolei 34,4% nie było w stanie ocenić tej sprawy, a prawie jedna trzecia ankietowanych w ogóle nie miała zdania na ten temat.

Analizując wyniki badania, nie można też pominąć faktu, że na wszystkie pytania zbliżony odsetek respondentów odpowiedział „nie mam zdania”. Można przypuszczać, że taka część populacji gminy nie ma żadnej orientacji w sytuacji osób niepełnosprawnych, ponieważ nie ma takich osób w ich najbliższym otoczeniu. Jednocześnie ponad połowa mieszkańców przynajmniej w pewnym stopniu orientuje się w sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie.

Należy więc odnotować, iż problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin są w gminie na tyle istotne, że zauważa je większość mieszkańców. Jednocześnie 6,1% uczestników badania zaliczyło osoby niepełnosprawne i ich rodziny do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a tylko 1,1% ankietowanych wskazał problemy wynikające z niepełnosprawności wśród najbardziej uwidaczniających się problemów w gminie. Wypływa stąd wniosek, że osoby niepełnosprawne w gminie nie są izolowane. Mogą liczyć na zrozumienie lokalnej społeczności i wsparcie instytucji pomocowych, choć w powszechnym odczuciu oferowane im wsparcie i podejmowane na ich rzecz działania nie są w pełni dostosowane do potrzeb.

Biorąc pod uwagę wszystkie dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego, trzeba zaliczyć tę kwestię do istotnych problemów społecznych, z jakimi muszą się zmierzyć instytucje pomocowe działające na terenie gminy.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Heurystyka (z greckiego *heurisko* – znajduję) to umiejętność wykrywania nowych faktów oraz znajdowania związków między nimi. Analityczne metody heurystyczne polegają na rozwiązywaniu problemów badawczych poprzez wyszukiwanie istotnych informacji w drodze dyskusji i porządkowanie ich w celu odnalezienia łączących je związków.

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu z całego posiadanego zasobu informacji zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: *mocne strony* i *słabe strony* to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a *szanse* i *zagrożenia*, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego. W identyfikacji tych czynników uczestniczyli przedstawiciele samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, a analiza obejmuje następujące obszary:

- **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność;**
- **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie;**
- **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne;**
- **starość;**
- **niepełnosprawność;**
- **kapitał społeczny i ludzki.**

**BEZROBOCIE,
UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ**

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezrobocia w gminie • stwarzanie przez samorząd warunków do rozwoju przedsiębiorczości wśród jej mieszkańców • udział bezrobotnych z gminy w działaniach aktywizujących • prowadzenie działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • podejmowanie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród kobiet • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu ubóstwu • organizowanie zbiórek sprzętu gospodarstwa domowego, mebli, odzieży z przeznaczeniem dla osób ubogich • prowadzenie działań służących ograniczeniu zjawiska dziedziczenia biedy • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne środki uniemożliwiające tworzenie mieszkań socjalnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększający się poziom bezrobocia w gminie • wzrost liczby osób samozatrudnionych • dostosowana do oczekiwań osób bezrobotnych oferta działań aktywizujących • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy, wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) na ograniczanie bezrobocia w gminie • współpraca z aktualnie działającymi organizacjami pozarządowymi mająca na celu rozwiązywanie problemów osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • korzystanie z pomocy organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych • niezmnijający się w widoczny sposób poziom bezrobocia wśród kobiet (kobiety nie podejmują pracy bądź rezygnują z pracy dorywczej ze względu na macierzyństwo) • występowanie w gminie zjawiska bezdomności • brak wystarczających środków, które umożliwiłyby zrealizowanie istniejącego zapotrzebowania na mieszkania socjalne

<ul style="list-style-type: none"> • pozarządowych przez osoby bezrobotne • nie pogłębiające się zjawisko ubożenia mieszkańców gminy • zmniejszająca się skala zjawiska dziedziczenia biedy w gminie • włączanie się mieszkańców gminy w działania prowadzone na rzecz ubogich • zaspokajanie podstawowych potrzeb osób ubiegających się o pomoc społeczną, a w przypadku osób bezdomnych – udzielanie pomocy w postaci najmu lokalu lub części lokalu mieszkalnego • dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób ubogich • oferta organizacji pozarządowych zaspokajająca potrzeby osób bezdomnych 	
--	--

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • odpowiedni dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci – sporządzanie (przy współpracy ze szkołami) listy rodzin niepełnych – każdego roku część tych rodzin (matki z dziećmi) wyjeżdża na letni wypoczynek bądź dzieci wysyłane są na kolonie letnie (finansowanie przez OPS) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • odpowiednia baza dydaktyczna zapewniająca właściwy rozwój uczniów • oferowanie uczniom przez placówki oświatowe w gminie zajęć pozalekcyjnych • uwzględniająca potrzeby dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • funkcjonowanie na terenie gminy organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i podejmowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w formie świetlic środowiskowych, niemniej w czterech miejscowościach gminy czynne są codziennie dostępne dla dzieci i młodzieży świetlice wiejskie, w których zatrudnieni są opiekunowie świetlic

<p>interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie z gminy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • zapewnianie ofiarom przemocy dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • słabnąca skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin w gminie • malejąca liczba rodzin dysfunkcyjnych • adekwatne do potrzeb rodzin poradnictwo specjalistyczne • zaspokajająca potrzeby osób samotnie wychowujących dzieci oferta grup i ośrodków wsparcia • niewzrastająca liczba rodzin zgłaszających potrzebę wsparcia ze strony organizacji pozarządowych (ewentualne potrzeby są ustalane w ramach planu współpracy) • możliwość skorzystania przez potrzebujące wsparcia dzieci i młodzież z oferty czynnych codziennie 4 świetlic wiejskich • odpowiadający potrzebom dostęp do opieki przedszkolnej w gminie • sytuacja finansowa gminy pozwalająca na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej • zaspokajająca oczekiwania uczniów i ich rodziców oferta zajęć pozalekcyjnych • dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • rosnące zaangażowanie dzieci i młodzieży z terenu gminy w działania wolontariackie • wystarczająca i fachowa kadra pracująca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • wpływanie na zmianę zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie dzięki prowadzonemu w gminie poradnictwu i podejmowanym interwencjom • malejąca liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • zmniejszanie się społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się w gminie liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • wzrastająca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych • występowanie na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczanie dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań na rzecz poszerzenia zakresu świadczeń medycznych

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • prowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień – funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego z dostępem do pomocy psychologicznej; terapia i leczenia odbywa się w najbliższych przychodniach • zapewnienie rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie w gminie działań edukacyjnych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych • diagnozowanie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich • funkcjonowanie grup lub instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych – działalność Klubu Anonimowych Alkoholików w Siemysłu • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • realizowanie w placówkach oświatowych na terenie gminy programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez jednostki gminne współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym (jak np. policja, prokuratura, sąd) i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości (np. przedstawiciel Stowarzyszenia Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz Ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks” jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego) • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie • realizowanie inwestycji mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy bezpieczeństwa na drodze (m.in. remonty dróg i ulic, budowa chodników, przejść dla pieszych, oświetlenia ulicznego) • zachęcanie mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba działań inicjujących przedsięwzięcia propagujące zdrowy styl życia • brak w gminie organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień
---	---

przeciwpożarowej, zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczający dostęp mieszkańców gminy do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, stomatologii • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy • zwiększający się poziom świadomości ekologicznej mieszkańców • zadowalające efekty działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych podejmowanych w gminie w obszarze uzależnień • zapewnienie rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • zadowalające rezultaty leczenia odwykowego z uzależnień • wzrost świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych w gminie na temat zagrożeń uzależnieniami • objęcie pomocą grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych wszystkich osób z gminy zainteresowanych wsparciem • wystarczająca liczba osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrost świadomości dzieci i młodzieży z gminy na temat zagrożeń uzależnieniami • korzystanie z oferty organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień • wzrost świadomości negatywnego wpływu przestępczości na życie społeczne wśród dzieci i młodzieży • zwiększające się poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców • wzrost poziomu bezpieczeństwa drogowego na terenie gminy • angażowanie się mieszkańców w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający zakres świadczeń medycznych dostępnych w gminie (brak dostępu do opieki ginekologicznej) • wzrastająca w gminie liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • niedostateczne efekty działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania i ograniczania przestępczości

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak badań dotyczących warunków codziennego funkcjonowania osób starszych w gminie • niedostateczne działania inicjujące wolontariat na rzecz osób starszych

<p>potencjału osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> • dysponowanie przez gminę kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • funkcjonowanie w gminie takich form wsparcia osób starszych, jak klub seniora • wychodzenie do osób starszych z ofertą spędzania czasu wolnego • zapewnianie osobom starszym wymagającym całodobowej opieki miejsca w domach pomocy społecznej • stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • funkcjonowanie na terenie organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób starszych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych w gminie • wystarczająca wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy • umożliwiające wzmocnienie potencjału osób starszych zasoby gminne • możliwość uzyskania przez osoby starsze wsparcia ze strony rodzin • wystarczający dostęp osób starszych z gminy do takich form wsparcia, jak kluby seniora, domy dziennego pobytu • dostosowana do potrzeb i oczekiwań osób starszych oferta spędzania czasu wolnego w gminie • wystarczająca w stosunku do potrzeb osób starszych dostępność domów pomocy społecznej • zaspokajające potrzeby osób starszych z gminy możliwości kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób starszych • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych z gminy ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (nauczanie indywidualne) • podejmowanie wśród mieszkańców gminy inicjatyw zapobiegających marginalizacji i wykluczeniu osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niemonitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • niewystarczająca kadra pracowników świadczących opiekę i udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym • niepodejmowanie działań w zakresie organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z gminy • brak na terenie gminy domu dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych • nieprowadzenie działań na rzecz tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej, mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne • nieinformowanie przedsiębiorców z gminy o możliwościach refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • brak możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne w gminie z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • niedostateczne działania mogące zachęcić mieszkańców do prowadzenia działalności wolontariackiej na rzecz osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni dostęp osób niepełnosprawnych z gminy do usług rehabilitacyjnych • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • społeczna akceptacja dla potrzeby likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych z gminy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • wzrastające w społeczności gminy przekonanie o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych, zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieadekwatna do potrzeb osób niepełnosprawnych liczebność kadry świadczącej opiekę i udzielającej wsparcia • niewystarczający dostęp osób z zaburzeniami psychicznymi z gminy do specjalistycznych usług opiekuńczych • niedostateczny dostęp osób niepełnosprawnych z gminy do domów dziennego pobytu • brak w gminie podmiotów ekonomii społecznej, które mogłyby zatrudniać osoby niepełnosprawne • niedostateczna wiedza przedsiębiorców z gminy o możliwościach refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • niezaspokajające potrzeb w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością zasoby i możliwości gminy

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy • zauważanie potrzeb mieszkańców zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym • stwarzanie przez gminę możliwości realizacji społecznikowskich pasji mieszkańców • realizowanie na terenie gminy działań propagujących wiedzę o możliwościach podejmowania przez mieszkańców inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych • wspieranie przez gminę aktywności gospodarczej mieszkańców • stwarzanie mieszkańcom możliwości zaspokojenia potrzeb w zakresie kultury, sportu i rekreacji • upowszechnianie w gminie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej • brak konieczności poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej w gminie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców • wystarczające zabezpieczenie finansowe realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. z funduszy Unii Europejskiej) • podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach doskonalenia zawodowego • realizowanie w gminie przedsięwzięć (np. projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej) umożliwiających mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie (m.in. szkolenia i kursy dla osób dorosłych) • prowadzenie przez organizacje pozarządowe działań na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • podejmowanie przez jednostki organizacyjne gminy działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostatecznie rozwinięta w stosunku do występujących potrzeb sieć placówek pomocy społecznej w gminie • ograniczone działania podejmowane w kierunku tworzenia przez mieszkańców organizacji pozarządowych czy podmiotów ekonomii społecznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • obserwowany wpływ inicjatyw podejmowanych przez samorząd i instytucje gminy na wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • otwarcie społeczności lokalnej na kwestie 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielka aktywność społeczna mieszkańców gminy • brak możliwości poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej w gminie • brak zaangażowania przedstawicieli

<p>integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiedza mieszkańców gminy o możliwościach podejmowania inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych • wzrastająca aktywność gospodarcza mieszkańców gminy • dostęp mieszkańców do oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej w gminie • wiedza mieszkańców gminy o dostępnych formach wsparcia z systemu pomocy społecznej • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • odpowiednie środki przekazywane przez gminę na skuteczną realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • wystarczające działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji gminnej kadry pomocy społecznej • wiedza mieszkańców gminy o dostępnych formach uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych • pozytywny wpływ działalności organizacji pozarządowych na łagodzenie problemów społecznych w gminie • rosnące zainteresowanie mieszkańców gminy różnymi formami działalności wolontariackiej 	<p>kościółów i związków wyznaniowych w działania na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych</p>
--	--

22. PODSUMOWANIE

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl obejmowała kilkanaście zagadnień. Analiza sytuacji demograficznej wykazała, że w latach 2012-2014 z roku na rok systematycznie zmniejszała się w gminie liczba dzieci i młodzieży, sukcesywnie rosła natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym, jak również liczba osób starszych. W tym okresie przyrost naturalny był dodatni, korzystny był także bilans migracji.

W odniesieniu do infrastruktury technicznej, należy stwierdzić, iż jest ona w gminie dość dobrze rozwinięta. Około 90% ludności korzysta z ujęć wody pitnej o dobrej jakości, a ponad 78% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji. Najstabilniej rozwinięta w gminie jest sieć gazowa, z której korzysta niewiele ponad 25% mieszkańców.

Przez teren gminy nie przebiegają drogi krajowe ani wojewódzkie, pomimo tego sieć dróg powiatowych i gminnych zapewnia mieszkańcom dość korzystne połączenia lokalne.

Użytki rolne zajmują 75% powierzchni gminy, co implikuje jej rolniczy charakter. Duże znaczenie gospodarcze i ekologiczne mają lasy zajmujące 19% powierzchni gminy.

Wśród podmiotów gospodarczych w gminie dominują podmioty zaliczające się do prywatnego sektora własności.

W analizowanym okresie lat 2012-2014 ogólna liczba mieszkań w gminie systematycznie wzrastała. Gmina Siemyśl miała w swoich zasobach 10 mieszkań komunalnych, nie posiada mieszkań socjalnych.

Zasoby edukacyjne gminy to 2 placówki oświatowo-wychowawcze, w których działają: 2 oddziały przedszkolne, 2 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Działalność kulturalną i skierowaną na integrację mieszkańców gminy prowadzą natomiast: Dom Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna i jej trzy filie, a także 4 świetlice wiejskie i 4 sale wiejskie.

Prawie 40% ankietowanych mieszkańców uznało ofertę edukacyjną szkół w gminie za dobrą. Z kolei zdecydowana większość uczestników badania ankietowego (81,7%) uznała ofertę kulturalną w gminie za niewystarczającą.

Opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. Większość mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym stwierdziła, iż opieka ta funkcjonuje dobrze lub wystarczająco, niemniej odczuwane są braki specjalistycznej opieki medycznej.

Baza służąca upowszechnianiu sportu i rekreacji w gminie Siemyśl to dziewięć różnych obiektów. W gminie funkcjonuje też sześć obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania. Ankietowani mieszkańcy uznali ofertę sportowo-rekreacyjną gminy jako niewystarczającą – 63,9% badanych, a wśród deficytów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej najczęściej wymieniali brak: boiska „Orlik”, sal gimnastycznych w sołectwach, siłowni plenerowych, placów zabaw czy ścieżek rowerowych.

Większość ankietowanych mieszkańców (53,3%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie. Odmienną opinię wyraziło zaledwie 10% badanych. Duży odsetek uczestników badania (30%) nie był jednak w stanie ocenić stanu rzeczy.

W 2014 roku w gminie Siemyśl na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 247 mieszkańców, tym samym wymagany Ustawą o pomocy społecznej wskaźnik (1 pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców) był spełniony. Udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy zmieniał się w ciągu trzech lat, ale stale wynosił ponad 10 procent.

Największą grupę beneficjentów stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (125 osób), a najliczniejszą pod względem aktywności zawodowej osoby niepracujące (41 osób). Drugą grupę pod tym względem stanowiły osoby pracujące (30 osób), a trzecią bez prawa do zasiłku (27 osób). Najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie, drugą potrzeba ochrony macierzyństwa, a następnie długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Pomoc mieszkańcom gminy świadczył Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu.

W 2014 roku na terenie gminy Siemyśl funkcjonowało 12 organizacji pozarządowych, z którymi samorząd gminy podejmował współpracę, przybierającą formę wsparcia finansowego i lokalowego.

Na terenie gminy funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego i trzy ich filie.

Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (54 osoby) oraz 18-24 lata (47 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (62 osoby), osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (49 osób) oraz osoby bez doświadczenia zawodowego (43 osoby), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (70 osób) lub zasadniczym zawodowym (63 osoby).

W latach 2012-2014 liczba osób bezrobotnych w gminie ulegała wahaniom, osiągając największy poziom w 2013 r. – 197 osób. W latach 2012-2013 wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba wyniosła odpowiednio: 92 i 103, natomiast w roku 2014 liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się do 87, a ich udział w ogólnej liczbie osób bez pracy zmniejszył się do 48,88%.

Badając problemy uzależnień, skupiono się na działaniach podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemyślu. W latach 2012-2014 wysokość kwot przeznaczanych na walkę z alkoholizmem z roku na rok malała, zwiększały się z kolei kwoty przeznaczone na przeciwdziałanie narkomanii, przy czym w 2014 roku wzrosły one znacząco w stosunku do roku poprzedniego. Środki na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przeznaczano od roku 2013. Nakłady na ten cel również istotnie zwiększyły się w 2014 r.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, którymi objęto 13 osób w 2012 r., 5 w 2013 r., 10 w 2014 r. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego

w kolejnych latach wynosiła: 7, 5, 6. Członkowie GKRPA kontaktowali się także z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie. W ramach zapobiegania przemocy w rodzinie wdrażano procedurę Niebieskiej Karty, którą w latach 2012-2014 objęto odpowiednio: 7, 10 i 16 rodzin.

W ramach diagnozy badano problem równości szans kobiet i mężczyzn. Prawie połowa z 84 respondentów biorących udział w badaniu, łącznie 45,2% ankietowanych, odpowiedziała, że kwestie istnienia nierówności płci postrzegają jako problem społeczny, nadto 34,9% respondentów uznało, że płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Siemyśl została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w dwóch funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani pedagodzy zaliczyli m.in.: niszczenie mienia szkolnego i dyskryminację, a także sięganie przez uczniów po papierosy, zaniedbanie przez dom, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz pojedyncze przypadki sięgania po alkohol, przemocy w rodzinie, kradzieży i autoagresji.

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im alternatywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijających ich zainteresowania i pasje. Według pedagogów należy zwiększyć poczucie bezpieczeństwa, szacunku i akceptacji wśród dzieci i młodzieży, co może mieć pozytywny wpływ na poprawę ich sytuacji życiowej.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że systematycznie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, należy oczekiwać, że problemy związane z wiekiem będą w kolejnych latach ulegać w gminie nasileniu.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu wynika, że w latach 2012-2014 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Mieszkańcy uczestniczący w przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym stwierdzali, że osoby niepełnosprawne borykają się z problemem barier architektonicznych, odczuwają ograniczenia komunikacyjne, nadto są zagrożone wykluczeniem społecznym. Ankietowani zwracali też uwagę na niedostateczne zainteresowanie sytuacją osób niepełnosprawnych i oferowane im wsparcie, a także na brak warsztatów zawodowych rozwijających umiejętności niepełnosprawnych.

Badania ankietowe, w których mieszkańcy odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie, pozwoliły stwierdzić, iż problemy, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, to: bezrobocie (20,8% wskazań) oraz alkoholizm (16,9% wskazań). Także często ankietowani zwracali uwagę na niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (13,1%) i ubóstwo (11,5%).

Najwięcej badanych (20,2%) stwierdziło, że grupą najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie są osoby i rodziny dotknięte bezrobociem. W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: ograniczanie bezrobocia (18,5%), wsparcie osób starszych (13%), przeciwdziałanie ubóstwu (11,1%), wspieranie osób wielodzietnych (8,3%), przeciwdziałanie alkoholizmowi (7,4%), pomoc rodzinie i dziecku (6,5%), a także wspieranie rodzin niepełnych, wspieranie uczenia się przez całe życie, ochrona zdrowia oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie (po 4,6%).

Wyniki diagnozy problemów społecznych w gminie Siemyśl posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2016-2022. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

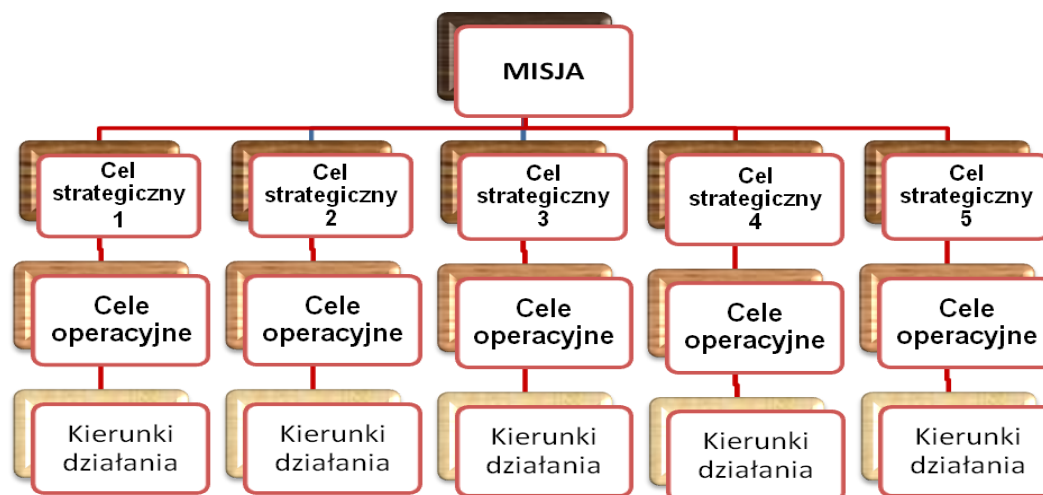
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl na lata 2016-2022, jest następująca:

Gmina Siemyśl
stwarza mieszkańcom warunki do rozwoju,
dąży do integracji społeczności lokalnej,
zapobiega wykluczeniu osób i rodzin,
podejmując działania
zmierzające do łagodzenia lub rozwiązywania problemów społecznych.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Diagram 2. Związek misji z celami i kierunkami działań

CEL STRATEGICZNY 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności z wykorzystaniem zasobów własnych i środków zewnętrznych oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. **Pomoc osobom i rodzinom ubogim oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.**
2. **Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.**
3. **Udzielanie pomocy osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Pomoc osobom i rodzinom ubogim oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego:

1. Monitorowanie stanu i poziomu bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
3. Wsparcie osób ubogich poprzez pracę socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku, wyposażanie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Organizowanie zbiórek artykułów szkolnych z przeznaczeniem dla dzieci z rodzin ubogich, jak również włączanie się w działania o charakterze charytatywnym na poziomie regionalnym i krajowym.
6. Organizowanie zbiórek artykułów przemysłowych z przeznaczeniem dla osób i rodzin ubogich w celu zaspokojenia ich podstawowych potrzeb.
7. Podejmowanie działań wspierających osoby ubogie mających na celu podnoszenie ich wartości i budowanie pozytywnej samooceny.
8. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania informacji o ofertach pracy, stażach, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Podejmowanie działań mających na celu aktywizację zawodową członków rodzin pozostających bez pracy.
4. Opracowywanie i realizowanie programów edukacyjnych dla rodzin dotkniętych bezrobociem w celu ograniczenia zjawiska „dziedziczenia bezrobocia”.
5. Zmniejszanie negatywnych skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez OPS.
6. Realizacja programów, których celem jest podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych.
7. Prowadzenie działalności Klubu Integracji Społecznej.
8. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci oraz uwzględnianie tej zasady w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych.
9. Podejmowanie działań mających na celu pozyskanie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy na terenie gminy.
10. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Udzielanie pomocy osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym:

1. Podejmowanie działań zapobiegających utracie mieszkań przez osoby i rodziny.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego, jak również schronienia.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
4. Wspieranie osób borykających się z problemem bezdomności i podejmowanie działań mających na celu wyprowadzenie takich osób z bezdomności.
5. Podejmowanie działań w kierunku tworzenia w gminie mieszkań socjalnych.
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu niesienia skutecznej pomocy osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, noclegownie i schroniska spoza gminy, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, fundusze organizacji pozarządowych, sponsorzy i inwestorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych miejsc pracy utworzonych na terenie gminy,
- liczba akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
- liczba mieszkań socjalnych w gminie,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i uczestniczących w programie wychodzenia z bezdomności
- liczba podjętych działań, mających na celu wsparcie osób zagrożonych bezdomnością

CEL STRATEGICZNY 2.:

Wspieranie rodzin, dbałość o właściwy rozwój dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Cele operacyjne:

1. **Wzmacnianie potencjału rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.**
2. **Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.**
3. **Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.**
4. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Wzmacnianie potencjału rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania:

1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS-u i placówek oświatowych.
2. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
4. Zapewnienie rodzinom z terenu gminy, w miarę wystąpienia takiej potrzeby, wsparcia asystenta rodziny.
5. Realizowanie projektów adresowanych do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
6. Zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej).
7. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
8. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych oraz Kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju:

1. Podnoszenie poziomu i jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych.
2. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.
3. Zapewnienie dzieciom wymagającym wsparcia dostępu do specjalistów, takich jak psychiatra dziecięcy czy psycholog.
4. Podejmowanie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, m.in. poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych.
5. Wsparcie uczniów niepełnosprawnych w dostępie do edukacji, m.in. poprzez prowadzenie klas integracyjnych i organizację nauczania indywidualnego.
6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez odpowiednią ofertę zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Utworzenie Punktu Konsultacyjnego świadczącego poradnictwo specjalistyczne dla rodzin.
7. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

8. Podnoszenie kwalifikacji specjalistów zajmujących się udzielaniem wsparcia osobom doświadczającym przemocy i pracującym ze sprawcami przemocy w rodzinie.
9. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
10. Zapewnienie dostępu do programów korekcyjnych dla sprawców przemocy.
11. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.

Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz w miarę możliwości ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów.
3. Rozszerzenie katalogu usług medycznych w oparciu o posiadaną bazę lokalową.
4. Rozszerzenie zakresu usług pielęgniarstwa środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki służby zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba uczniów uczęszczających do klas integracyjnych,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

CEL STRATEGICZNY 3.:

Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz podejmowanie działań zmierzających do utrzymania tych osób w środowisku zamieszkania, jak również zapewnienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

- 1. Realizacja modelu „zdrowego starzenia się”: organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.**
- 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Realizacja modelu „zdrowego starzenia się”: organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki:

1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
2. Uruchomienie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych osób starszych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz – w miarę możliwości – zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
3. Wspieranie działalności Klubu Seniora „Złota Jesień” oraz podejmowanie działań zmierzających do integrowania środowiska osób starszych.
4. Udzielanie wsparcia organizacjom skupiającym seniorów.
5. Podejmowanie współpracy z Kościołem oraz z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby starsze oraz działającymi na ich rzecz.
6. Podejmowanie działań mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w środowisku lokalnym i umacnianie tradycyjnego modelu rodziny..
7. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze, w tym poprzez organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze, jak również zachęcanie osób starszych do włączania się w działalność samopomocową i wolontarystyczną.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych:

1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
2. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie w oparciu o dostępne informacje oraz uwagi przekazywane przez organizacje skupiające osoby niepełnosprawne.
3. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em, PEFRON-em i ZAZ-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
4. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach mających na celu zdobycie kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy.
5. Prowadzenie działań zmierzających do likwidacji barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania i w przestrzeni publicznej.
6. Rozwijanie współpracy z podmiotami wspierającymi osoby z zaburzeniami psychicznymi.
7. Podejmowanie inicjatyw mających na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków do uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
8. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, w tym organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
9. Prowadzenie działań na rzecz integracji ze środowiskiem osób niepełnosprawnych poprzez realizację spotkań, kampanii informacyjnych.
10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz z Kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2022.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba przedsięwzięć mających na celu rozwijanie aktywizację osób starszych, zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych
- liczba osób korzystających z oferty Klubu Seniora,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 4.:

Dbłość o bezpieczeństwo mieszkańców gminy poprzez działania o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym, skuteczną realizację zadań służb odpowiedzialnych za zapewnienie porządku i bezpieczeństwa, jak również umacnianie wsparcia sąsiedzkiego.

Cele operacyjne:

1. **Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.**
2. **Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w wieku szkolnym.**
3. **Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych mających na celu zapobieganie przestępczości.
2. Monitorowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie tego rodzaju niepożądanych zachowań wśród uczniów.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w wieku szkolnym:

1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.
2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.
3. Budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji z uczniami, dbałość o właściwy klimat umożliwiający rozwój inteligencji emocjonalnej uczniów i stworzenie przyjaznego środowiska szkolnego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców:

1. Podejmowanie przez jednostki gminy współpracy z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym na rzecz przeciwdziałania przestępczości.

2. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg, budowę chodników i oświetlenia.
3. Podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym przez uprawnione służby w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez mieszkańców.
4. Realizacja projektów i kampanii społecznych, których celem jest umacnianie więzi sąsiedzkich i uwrażliwianie na potrzebę wzajemnej ochrony przed przestępczością.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego, gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Straż Pożarna, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw na terenie gminy,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba działań o charakterze prewencyjnym podjętych w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez mieszkańców,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba projektów lub kampanii społecznych, których celem było umacnianie więzi sąsiedzkich i uwrażliwianie na potrzebę wzajemnej ochrony przed przestępczością.

CEL STRATEGICZNY 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

- 1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.**
  - 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.**
  - 3. Wspieranie dialogu społecznego.**
-

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego.
2. Podejmowanie działań mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej.
3. Zapewnienie mieszkańcom informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej, na stronach internetowych oraz w postaci broszur i ulotek.
4. Wypracowanie platformy informacyjnej o dostępnych formach wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz ich rodzin jako elementu współpracy różnych podmiotów.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego:

1. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym.
2. Inicjowanie działalności organizacji pozarządowych w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej.
3. Podejmowanie inicjatyw o charakterze informacyjnym mających na celu zainteresowanie środowiska lokalnego przedsiębiorczością społeczną.

4. Opracowywanie i realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
5. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
6. Promowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Wspieranie dialogu społecznego:

1. Podejmowanie inicjatyw mających na celu budowę i rozwój dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.
2. Dbalność o dostęp informacyjny do planowanych przez samorząd gminy zamierzeń o charakterze gospodarczym i społecznym, mających wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej.
3. Informowanie władz samorządowych gminy o występujących w gminie problemach społecznych i istniejących potrzebach społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć realizowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba spotkań mieszkańców z władzami samorządowymi gminy.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl na lata 2016-2022 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemyślu.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez Zespół Oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół Oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Przez cały okres realizacji strategii prowadzony będzie monitoring bieżący. Zebrane w jego toku informacje przyczynią się do identyfikacji problemów oraz ich zapobiegania, dadzą też odpowiedź czy i do jakiego stopnia cele strategii były odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy. Sprawozdania z postępu realizacji założeń strategii będą przedstawiane Wójtowi i Radzie Gminy.

3. PROGNOZA ZMIAN

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu. Stan wcześniejszy i stan późniejszy różnić się mogą pod różnymi względami. Po pierwsze – może nastąpić zmiana składu systemu (...) Po drugie –

może nastąpić zmiana struktury systemu (...) Po trzecie – może nastąpić zmiana funkcji pełnionych przez elementy systemu (...) Po czwarte – może nastąpić zmiana granicy systemu (...) Po piąte – mogą nastąpić zmiany w otoczeniu systemu..”¹ Zmiana społeczna oznacza przejście od jednego stanu systemu do drugiego.

Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich,
- objęcia dożywianiem wszystkich dzieci z rodzin ubogich,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo,
- zmniejszenia skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zmniejszenia liczby osób bezrobotnych,
- eliminowania zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy i w życiu społecznym,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, w tym podmiotów ekonomii społecznej,
- zmniejszenia liczby rodzin i osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,

---

¹ Piotr Sztompka, Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą, (w:) Joanna Kurczewska (red.), Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie, Warszawa 1999, IFiS PAN, ss. 41-42.

- polepszenia dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, jak również specjalistycznych usług medycznych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenia liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się na co dzień do zasad zdrowego trybu życia,
- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
- podniesienia jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zapobiegania patologiom wśród nieletnich,
- umocnienia przekonania o korzyściach współpracy sąsiedzkiej w walce z przestępczością,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze,
- podniesienia poziomu profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług społecznych i zdrowotnych,
- zróżnicowania form i zwiększenie efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- podniesienia poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach.

4. RAMY FINANSOWE

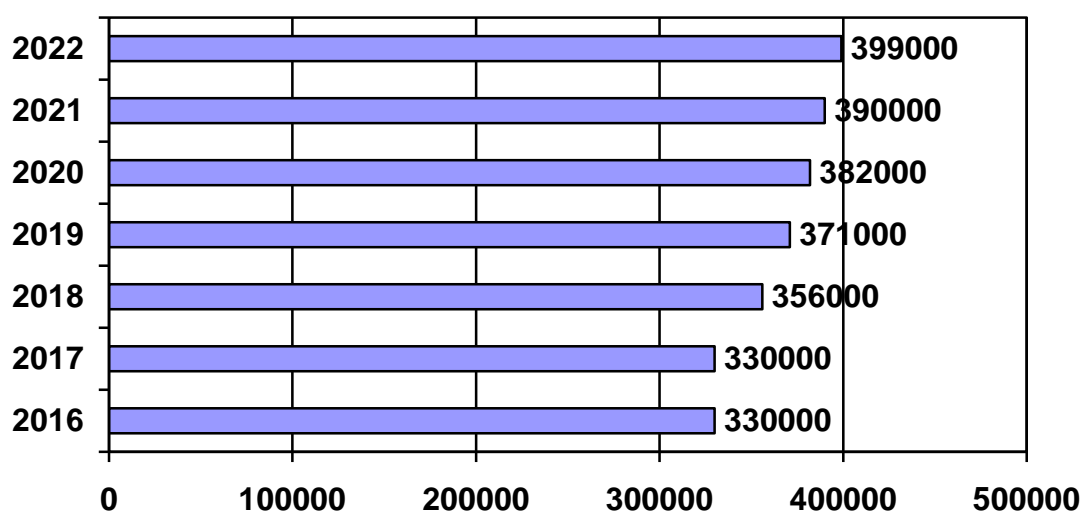
Ustawa o pomocy społecznej (art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 51. Ramy finansowe Strategii w latach 2016-2022

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w latach:						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
330000	330000	356000	371000	382000	390000	399000

Poniżej przedstawiono wykres prezentujący skalę wydatków zaplanowanych w ramach finansowych Strategii.

Wykres 18. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach.

5. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl na lata 2016-2022 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny,

2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
5. Roczny Program współpracy Gminy Siemyśl z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemysł na lata 2016-2022 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii	5
Diagram 2. Związek misji z celami i kierunkami działań	99

Tabele

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2014	22
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2014	22
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014	22
Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2014 roku	23
Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	25
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2012-2014	25
Tabela 7. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2012-2014	26
Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2014 roku	26
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014	27
Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014	28
Tabela 11. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2014/2015	29
Tabela 12. Placówki kultury w gminie w 2014 roku	29
Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 r.	33
Tabela 14. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2014 roku	33
Tabela 15. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2014 roku	34
Tabela 16. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2014 roku	35
Tabela 17. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2014 r.	37
Tabela 18. Kategorie przestępstw popełnionych na terenie gminy w 2014 r.	39
Tabela 19. Struktura wiekowa sprawców przestępstw popełnionych w gminie w 2014 r.	39
Tabela 20. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku	41
Tabela 21. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku	42
Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2014	43
Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014	44
Tabela 24. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku	44
Tabela 25. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku	44
Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014	45
Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2012-2014	46
Tabela 28. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2014	48
Tabela 29. Asystenci rodziny w gminie w latach 2012-2014	48
Tabela 30. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2012-2014	48
Tabela 31. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014	49
Tabela 32. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2014	50
Tabela 33. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2012-2014	52
Tabela 34. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy	53
Tabela 35. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku	54
Tabela 36. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2014 roku	55
Tabela 37. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2012-2014	60
Tabela 38. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2012-2014	60
Tabela 39. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	61
Tabela 40. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	64
Tabela 41. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2012-2014 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	65
Tabela 42. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w latach 2012-2014 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	65

Tabela 43. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie	67
Tabela 44. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2012-2014	68
Tabela 45. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2012-2014	69
Tabela 46. Problemy występujące w środowisku przedszkolnym, szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych i gimnazjalnych	74
Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2012-2014	78
Tabela 48. Usługi opiekuńcze przyznane przez OPS w latach 2012-2014	79
Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014	80
Tabela 50. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2012-2014	81
Tabela 51. Ramy finansowe Strategii w latach 2016-2022	116

Wykresy

Wykres 1. Jaki jest dostęp do opieki przedszkolnej w gminie?	30
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana oferta edukacyjna szkół w gminie?	31
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia stan bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół w gminie?	31
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana oferta kulturalna w gminie?	32
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonowanie służby zdrowia w gminie?	35
Wykres 6. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?	38
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	40
Wykres 8. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?	56
Wykres 9. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?	57
Wykres 10. W jakim obszarze oferta pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?	58
Wykres 11. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?	70
Wykres 12. Kto jest najbardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć w gminie?	71
Wykres 13. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	72
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	77
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania na rzecz niepełnosprawnych?	83
Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi?	83
Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych?	83
Wykres 18. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach.	116